

Republica Moldova

GUVERNUL
HOTĂRÎRE Nr. _____
din _____

cu privire la aprobarea Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Lapte
în Republica Moldova 2020-2026 și a Planului de acțiuni
privind implementarea acestuia pentru anii 2020-2022

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:

Programul național de dezvoltare a sectorului de lapte în Republica Moldova 2020-2026, conform anexei nr. 1;

Planul de acțiuni pentru anii 2020-2022 privind implementarea Programului național de dezvoltare a sectorului de lapte pentru anii 2020-2026, conform anexei nr. 2.

2. Ministerele, alte autorități administrative centrale și instituțiile publice, în colaborare cu asociațiile de profil, vor asigura, în limita competențelor atribuite, realizarea prezentei hotărâri și a planului de acțiuni pentru implementarea Programului.

3. Finanțarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de dezvoltare a sectorului de lapte 2020-2026 se va efectua de către autoritățile responsabile din contul și în limitele mijloacelor bugetului de stat și din alte surse financiare, conform legislației.

4. Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului va prezenta Guvernului anual, pînă la data de 15 februarie a fiecărui an, raportul de realizare a Programului/Planului de acțiuni.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
Ministru al finanțelor**

**Ministru al agriculturii,
dezvoltării regionale și
mediului**

Programul Național de Dezvoltarea Sectorului de Lapte în Republica Moldova 2020-2026

Capitolul I IDENTIFICAREA PROBLEMEI

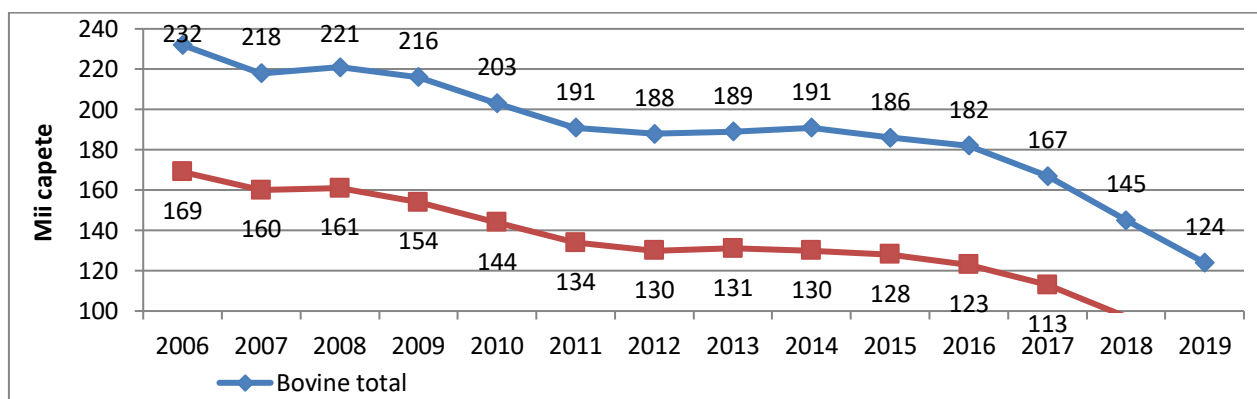
Secțiunea 1

Efectivul de bovine

1. Creșterea taurinelor în Republica Moldova a avut cel mai înalt grad de dezvoltare în perioada anilor 1989-1990. În acești ani efectivul de taurine a atins nivelul de 1112 mii capete, inclusiv vaci – 402 mii capete. Comparativ, în anul 2019 efectivul total de bovine a constituit 124 mii capete din care 81 mii vaci. Astfel doar în ultimii zece ani șeptelul de bovine s-a redus cu circa 33 la sută, inclusiv șeptelul de vaci mulgătoare cu circa 43 la sută (vezi figura 1).

Figura 1

Dinamica șeptelului de bovine 2006-2019
(mii capete)

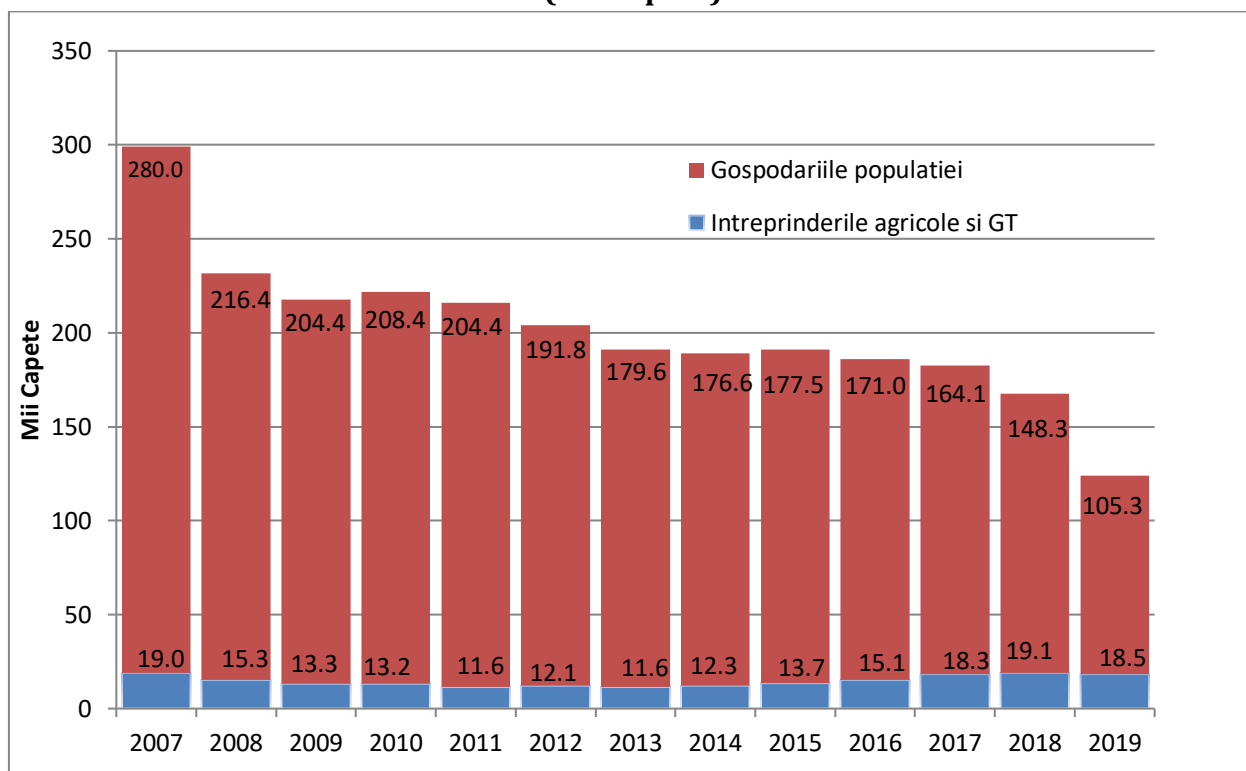

Comparativ cu anii 90 s-a schimbat esențial și modul de organizare a producției de lapte.

2. Totodată, se observă și unele tendințe pozitive în dinamica dezvoltării fermelor comerciale de bovine. Astfel, începând cu anul 2014, în pofida scăderii efectivului total de bovine, inclusiv de vaci, numărul de animale crescute în cadrul întreprinderilor agricole sa majorat de la 12,3 mii în 2014 la 18,5 mii în anul 2019, sau cu circa 60 la sută (vezi figura 2).

Figura 2

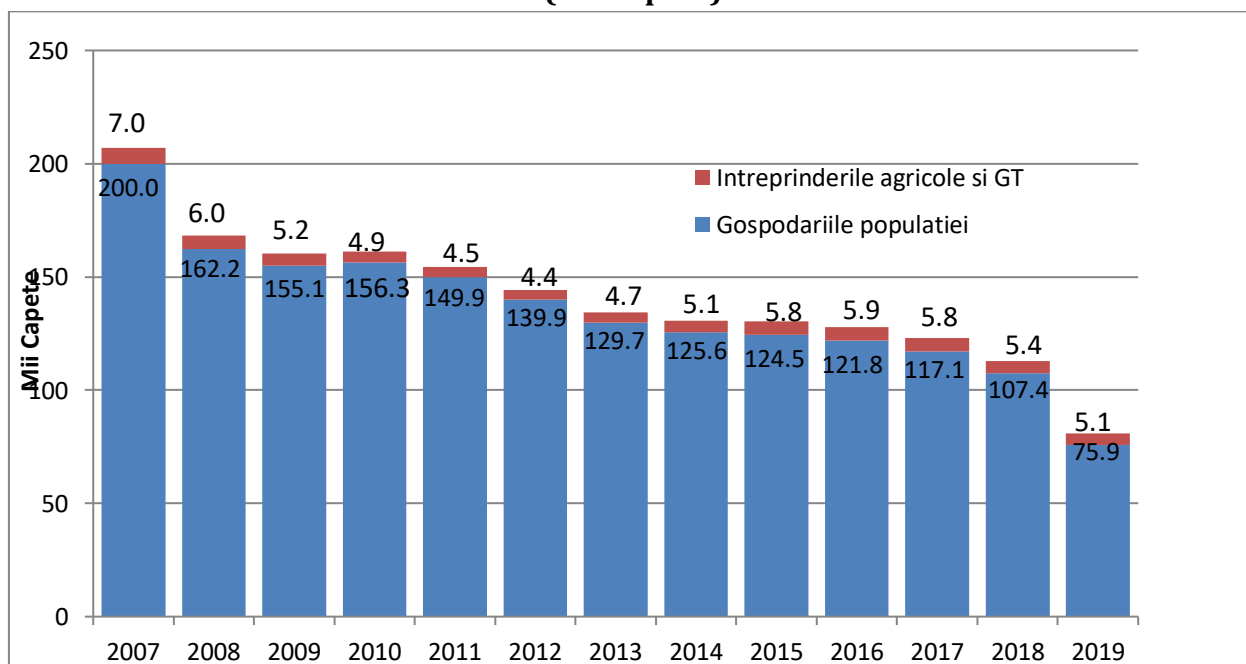
Dinamica șeptelului de bovine pe categorii de gospodării, 2007-2019 (mii capete)

3. Dinamica șeptelului de vaci mulgătoare urmărește în linii mari aceleași tendințe. Astfel efectivul de vaci mulgătoare întreținute în cadrul întreprinderilor agricole după o scurtă fază de creștere în anii 2013-2016 a intrat într-o fază de reducere începând cu anul 2017 pentru ca în anul 2019 numărul de vaci mulgătoare la aceste întreprinderi să ajungă la 5,1 mii (vezi figura 3).

Figura 3

Dinamica șeptelului de vaci mulgătoare pe categorii de gospodării, 2007-2019 (mii capete)

Secțiunea 2

Producția de lapte și productivitatea

4. Producția totală de lapte de vacă s-a redus de la circa 1503 mii tone în anul 1990 la circa 332 mii tone în anul 2019 sau de peste trei ori. În același timp, productivitatea medie anuală de lapte la o vacă după o perioadă de scădere în anii 2000 a înregistrat creșteri stabile și în prezent este aproape de nivelul anilor 90 (vezi tabelul 1).

Tabel 1.

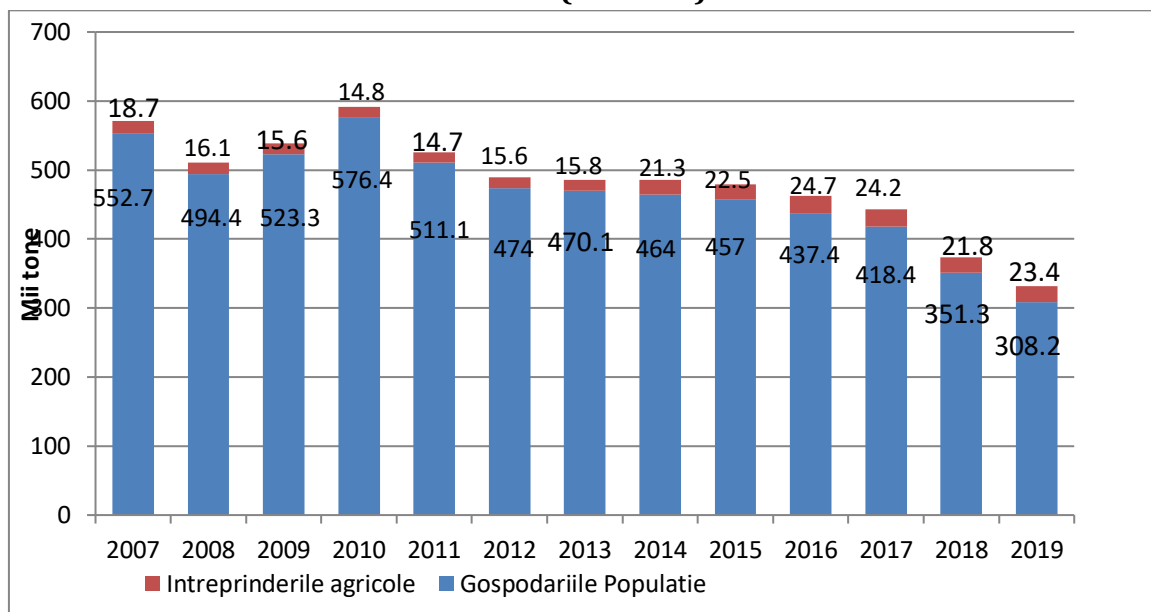
Producția totală de lapte de vacă și productivitatea medie anuală, 1990-2019

Indicatorii	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Producția totală de lapte de vacă (mii tone)	1503	751	555	627	591	526	490	486	485	480	462	443	373	332
Productivitatea medie anuală (tone/vacă)	3,7	2,0	2,0	2,7	3,7	3,4	3,4	3,6	3,7	3,7	3,6	3,6	3,8	3,6

5. Cea mai mare parte a producției de lapte (circa 90% în anul 2017) este asigurată de gospodăriile casnice. De menționat că volumul producției de lapte de către gospodăriile casnice este în continuă scădere începând de la 576,4 mii tone în anul 2010 la 308,2 mii tone în anul 2019 sau cu circa 48%. Odată cu îmbătrânirea populației în zonele rurale, numărul animalelor deținute în gospodăriile casnice scade drastic, în același timp producția de lapte obținută de la întreprinderile agricole, după o perioadă de creștere în anii 2012-2016, a dat un semnal de scădere în anul 2019 de până la 23,4 (vezi figura 4).

Figura 4

Producția de lapte de vacă pe categorii de gospodării, 2007-2019 (mii tone)

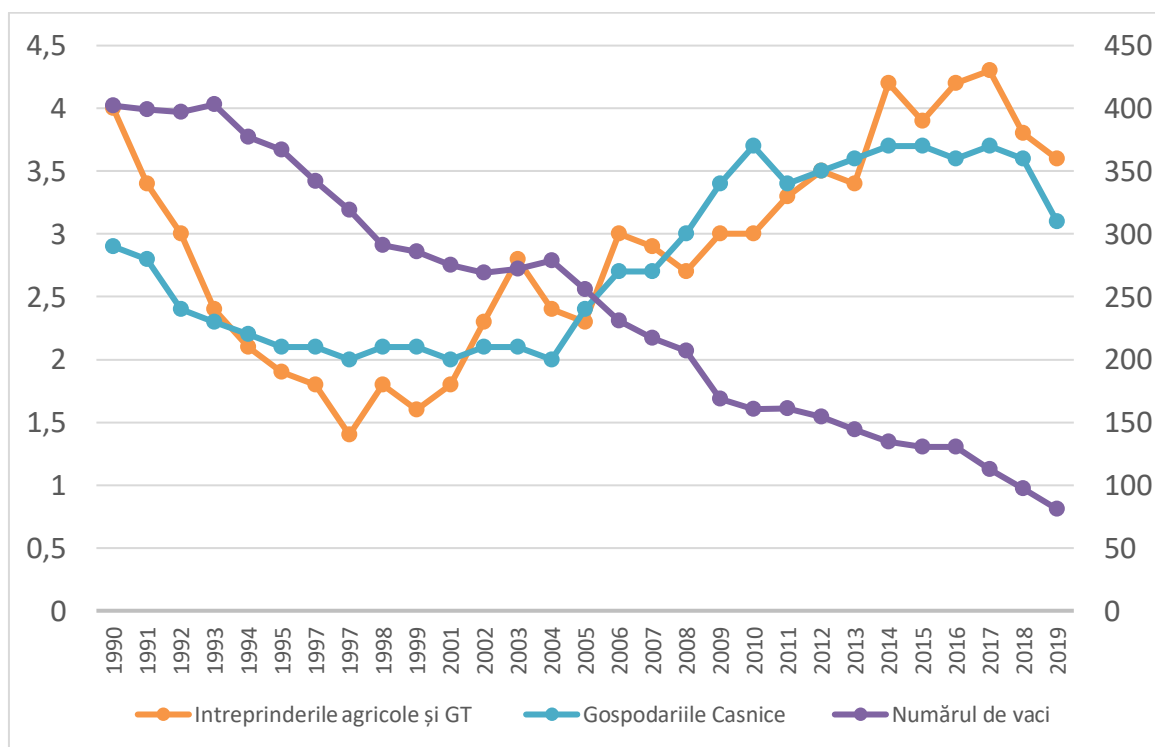

6. Pe fundalul reducerii șeptelului de vaci mulgătoare și a scăderii volumului producției de lapte productivitatea medie la o vacă înregistrează creșteri stabile începând cu anul 2000 atât în sectorul casnic cât și la întreprinderile agricole. Astfel productivitatea medie anuală înregistrată în anul 2018 la întreprinderile agricole a fost de circa 4,2 tone ceea ce este cu circa 5% peste nivelul anilor 90. În aceeași perioadă productivitatea medie anuală înregistrată pe țară a crescut până la 3,8 tone în 2018 iar în 2019 se observă o mică scădere până la 3,6 tone.

De menționat că în ultimii ani productivitatea medie anuală în cadrul întreprinderilor agricole este mai mare decât în gospodăriile casnice. (vezi figura 5).

Figura 5.

Productivitatea medie anuală de lapte pe categorii de gospodării și șeptelul de vaci, 1990-2019, tone/vacă, capete

7. Gospodăriile casnice unde sunt întreținute în prezent cea mai mare parte a vacilor mulgătoare, în pofida ponderii mari pe care o dețin în acest sector, nu pot asigura în măsura necesară respectarea tehnologiilor de creștere și exploatare a bovinelor, deoarece nu permit utilizarea tehnicii și utilajului tehnologic necesar pentru pregătirea și distribuirea furajelor combinate, mulsul mecanizat al vacilor și alte operațiuni de întreținere a vacilor, motiv care laptele produs în aceste gospodării este de o calitate nesatisfăcătoare pentru întreprinderile de procesare.

8. O altă deficiență majoră a producției de lapte de către gospodăriile casnice este caracterul sezonier foarte pronunțat, fapt ce duce la crearea unei dezechilibrului de producții de lapte materie primă în perioada de primăvară-vară și a unui deficit de lapte în perioada

de iarnă. Aceste fluctuații afectează semnificativ procesul de producere a întreprinderilor de procesare a laptelui.

9. Un punct vulnerabil al producerii laptelui în gospodăriile casnice este colectarea laptelui și transportarea lui ca materie primă pentru întreprinderile de procesare a laptelui care influențează negativ asupra calității și prețului materiei prime. Concomitent, întreținerea animalelor în gospodăriile casnice din localitățile rurale creează și probleme serioase privind poluarea mediului, inclusiv a aerului și a surselor de apă potabilă. Totodată, producția de lapte în cadrul gospodăriilor casnice este o sursă importantă de venituri pentru o bună parte a populației rurale.

10. În acest context devine prioritară stimularea investițiilor pentru crearea fermelor de bovine în extravilanul localităților, ceea ce va permite utilizarea tehnologiilor moderne de întreținere, nutriție și exploatare a animalelor și prin urmare, sporirea semnificativă a productivității acestora și obținerea unui produs competitiv atât pe piața internă cât și pe piețele de export cât și asigurarea unui produs inofensiv .

Secțiunea 3

Ameliorarea genetică a efectivelor de taurine

11. Actualmente este efectuată de către Întreprinderea de Stat "Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor" (CRARA), și de către Instituția Publică "Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară" (IȘPBZMV) care are în subordine 31 de centre teritoriale cu 665 oficii locale și dispune de o bancă genetică unde sunt stocate în jur de 6 mil doze de material seminal.

12. În scopul extinderii șeptelului animalelor de prăsilă este necesar să fie inițiate următoarele activități:

- a) implementarea managementului genetic și programelor de ameliorare a animalelor în fermele de producere lapte;
- b) inițierea implementării controlului oficial al producției de lapte (COPL) la agenții economici indiferent de forma de proprietate;
- c) crearea bazei informaționale de date zootehnice ce va permite înregistrarea sistematică, analiza și monitorizarea rezultatelor controlului oficial al producției de lapte și a bonității taurinelor;
- d) evaluarea și efectuarea de către CRARA în comun cu IȘPBZMV a unei analize ample a resurselor genetice taurine existente în țară, inclusiv a materialului seminal existent la banca genetică și elaborarea unui program cu propuneri concrete de ameliorare și utilizare a acestora;
- e) asigurarea asistenței tehnice și de consultanță pentru fermieri.

Secțiunea 4

Laptele - materie primă și produsele lactate

13. Colectarea laptelui materie-primă. În Republica Moldova fabricile de procesare, colectează laptele materie-primă, atât de la ferme cât și de la punctelor de colectare a laptelui (PCL), unde este produs în gospodăriile casnice și constituie (cca 90%) din cantitatea totală a laptelui.

14. În prezent sunt autorizate sanitar-veterinar de către ANSA 702 puncte de colectare, amplasate preponderent în zona de nord: - 562, zona de centru - 55; și respectiv zona de sud - 85 care în marea lor majoritate aparțin întreprinderilor de procesare, iar 58 din ele aparțin altor agenți economici.

15. Mecanismul de colectare a laptelui la PCL constă în recepția laptelui atât de la persoanele fizice deținătoare de vaci mulgătoare, cât și de la persoanele juridice cu testarea, depozitarea și răcirea laptelui în tancurile de răcire cu utilaj corespunzător și dispozitiv pentru monitorizarea temperaturii și respectiv transportarea ulterioară a acestuia către unitățile de procesare, temeiul livrării laptelui spre procesare fiind corespunderea acestuia cu indicii de calitate și în baza statutului de sănătate a animalelor expus în certificatul sanitar veterinar.

16. Testarea laptelui materie primă, este necesară pentru a determina compoziția laptelui (grăsime, proteine), nivelul bacterian și biologic (numărul total de bacterii și celule somatice), cât și pentru a determina conținutul de substanțe inhibitorii cum ar fi impuritățile și antibioticele. Totodată indicii de calitate a laptelui materie-primă depinde și de dotarea PCL pentru aprecierea parametrilor stabiliți. La moment, laptele este colectat doar în baza parametrilor: procentul de grăsime, aciditatea și celulele somatice la care nu toate PCL sunt capabile să le determine din lipsă de inventarul și reactivile necesare.

17. Implementarea Controlul Oficial al Producției de Lapte (COPL) necesită acreditarea metodelor de testare a laptelui și în special determinarea nr. total de celule somatice, ca rezultat va forma baza pentru prețul de achiziție a laptelui materie-primă, aceasta efectuându-se în funcție de compoziție și calitatea igienică. La moment prețurile de achiziție a laptelui pot varia de la 3,2 lei până la 6,5 lei per litru în funcție de sezon, întreprinderea de procesare și punctul de colectare. Cea mai mare cantitate de lapte se achiziționează în perioada martie - septembrie.

Secțiunea 5

Produsele lactate.

18. Actualmente industria produselor lactate este una dintre ramurile importante ale sectorului agroalimentar. Aceasta ramura are drept scop de a asigura populația cu produse lactate sigure, inofensive și de înaltă calitate.

19. Piața laptelui din Republica Moldova are o serie de caracteristici specifice ceea ce face dificilă dezvoltarea ei. Baza producției de lapte reprezintă doar producția autohtonă în mare parte din gospodăriile casnice.

20. Multe gospodării casnice comercializează laptele și produsele lactate (smântână, brânză de vaci, unt) obținute în condiții de casă pe piețele agricole locale. În același timp întreprinderile de prelucrare a laptelui duc lipsa de materie primă calitativă.

21. Drept rezultat, producția autohtonă de lapte acoperă necesitățile de consum intern doar la nivel de 73-80% și în ultimii ani se atestă o tendință de scădere a nivelului de autoaprovizionare și în acest caz se recurge la import (tabelul 2).

Tabel 2.

Balanța de consum a laptelui, 2007-2019, mii tone

Elementele balanței	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
---------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Resurse													
Producție	604	543	575	591	560	525	527	525	520	504	485	412	370
Import	36	31	40	64	84	101	96	86	79	99	134	282	317
Total resurse	640	574	615	655	644	626	623	611	599	603	619	694	684

Secțiunea 6

Unitățile de procesare a laptelui.

22. În urma colectării și certificării sanitar veterinar a laptelui materie primă, acesta este transportat către unitățile de procesare.

23. În prezent 29 de întreprinderi dețin autorizare sanitar veterinară de funcționare, din care activează doar 17 întreprinderi.

24. Surplusul capacităților existente de prelucrare a laptelui și echipamentul învechit generează pierderi considerabile. Ca rezultat competitivitatea produselor lactate autohtone atât la nivel de preț cât și de calitate este deseori sub nivelul producției de import, acest fapt creează impedimente pentru exportul produselor lactate.

25. O condiție esențială ce trebuie îndeplinită de orice întreprindere din industria alimentară, este implementarea sistemului HACCP.

26. Astfel, începând cu anul 2009 deja 6 întreprinderi de procesarea a produselor lactate au implementat HACCP-ul, iar alte 5 întreprinderi au inițiat procedura de reutilare și implementare a HACCP-lui și a ISO 22000, ca urmare volumele de producție a produselor lactate au înregistrat creșteri stabile în perioada anilor 2013-2017 la majoritatea tipurilor de produse. Deosebit de spectaculos au crescut volumele de producție la "Lapte și frișcă în formă solidă", Lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt și "Cașcaval și brânze grase", Înghețată și alte forme de gheață (tabelul 3).

Tabel 3.

Indicii volumului de producție la produsele lactate, 2008-2018

Produsul	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lapte și frișcă cu conținut de grăsimi <6%, mii tone	120,4	92,2	106,0	96,6	99,2	104,6	120,5	101,7	107,5	93,0	69,1
Lapte și frișcă în formă solidă, tone	100,6	67,6	66,8	51,4	85,8	81,9	237,4	130,2	123,4	147,7	393,7
Unt, tone	128,1	88,0	109,9	92,4	97,1	110,5	112,4	102,4	122,6	81,3	-
Cașcaval și brânze grase, tone	123,8	52,0	135,9	117,3	101,2	115,2	99,7	101,7	97,3	119,4	282,1
Lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smântână și alte produse fermentate, tone	100,3	102,2	104,7	106,6	100,0	110,6	104,4	103,5	100,3	95,0	295,2
Înghețată și alte forme de gheață cu sau fără cacao, mii litri	90,8	93,0	117,1	99,1	113,6	107,8	103,1	102,1	103,2	103,0	175,9

Secțiunea 7

Exporturile și importurile produselor lactate

27. Volumul exporturilor de produse lactate din Republica Moldova au înregistrat o creștere stabilă de circa 2,4 ori în perioada 2013-2017. În aceeași perioadă importurile de lactate au crescut de 2,1 ori. Cele mai mari creșteri ale volumelor de importuri au fost înregistrate la produsele din grupul 0401 "Lapte și frișcă, neconcentrate și fără adaos de zahăr sau alți îndulcitori" și la cele din grupul 0405 "Unt, inclusiv untul deshidratat și alte grăsimi derivate din lapte". Cele mai mari creșteri ale exporturilor de lactate au fost înregistrate la produsele din grupul 0402 "Lapte și frișcă, concentrate sau cu adaos de zahăr sau alți îndulcitori" și la cele din grupul 0406 "Brânzeturi și cașuri".

28. Balanța comerțului extern cu produse lactate în această perioadă a fost una profund negativă, cu excepția exportului de unt în anii 2015-2016 (tabelul 4).

Tabel 4.

Exportul și importul produselor lactate 2013-2019 tone

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2013 %
Produsele din grupul 0401 "Lapte și frișcă, neconcentrate și fără adaos de zahăr sau alți îndulcitori"								
Export	0	19	0	0	0		0	--
Import	5398	9005	6182	14170	23397	22087	13319	246,7
Balanța	-5398	-8986	-6182	-14170	-23397	-22087	-13319	246,7
Produsele din grupul 0402 "Lapte și frișcă, concentrate sau cu adaos de zahăr sau alți îndulcitori"								
Export	40	243	291	1185	1362	1123	209	522,5
Import	2947	2861	2598	2879	2250	2035	1574	53,4
Balanța	-2907	-2618	-2307	-1694	-888	-912	-1365	46,9
Produsele din grupul 0403 "Lapte și frișcă coagulate, iaurt, kefir și alte produse lactate fermentate"								
Export	0	19	0	0	0		677	--
Import	4379	3988	4348	4675	5218	6048	5969	136,3
Balanța	-4379	-3969	-4348	-4675	-5218	-6048	-5292	120,8
Produsele din grupul 0404 "Zer, chiar concentrat sau cu adaos de zahăr sau de alți îndulcitori"								
Export	0	0	0	0	0	0	0	--
Import	434	514	530	406	784	0	552	120,2
Balanța	-434	-514	-530	-406	-784	0	-552	127,1
Produsele din grupul 0405 "Unt, inclusiv untul deshidratat și alte grăsimi derivate din lapte"								
Export	475	401	747	1597	542	500	0	-
Import	709	418	420	661	1626	2091	1867	263,3
Balanța	-234	-17	327	936	-1084	-1591	-1867	797,8
Produsele din grupul 0406 "Brânză și caș"								
Export	773	877	1050	999	1246	1426	1240	160,4
Import	3795	3343	3167	3693	3900	4620	4384	115,5
Balanța	-3022	-2466	-2117	-2694	-2654	-3194	-3144	104,0
Total produse lactate								
Export	1288	1559	2088	3781	3150	3049	2126	165,0
Import	17662	20129	17245	26484	37175	36881	27665	156,6

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2013 %
Balanța	-16374	-18570	-15157	-22703	-34025	-33832	-25539	155,9

Secțiunea 8

Cadrul legal

29. Una dintre ramurile majore ale sectorului agroalimentar în Republica Moldova este industria laptelui. Acest sector are o importanță strategică asigurând securitatea alimentară a țării cu produse lactate de diferite categorii.

30. Baza legală întru dezvoltarea acestui sector este:

- a) Legea nr. 371/1995 privind selecția și reproducția în zootehnie;
- b) Legea nr. 412/1999 zootehniei;
- c) Legea nr. 221 din 19.10.2007 privind activitatea sanitar-veterinară;
- d) Legea nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;
- e) Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor;
- f) Hotărârea Guvernului nr. 1275/2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția animalelor de fermă;
- g) Hotărârea Guvernului nr. 1459/2016 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză și evaluare calitativă a laptelui și a produselor lactate;
- h) Hotărârea Guvernului nr. 400/2015 cu privire la modul de administrare a contingentului tarifar la importul în vrac a laptelui;
- i) Hotărârea Guvernului nr. 711/2014 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind stabilirea condițiilor de sănătate animal și sănătate publică și de certificare sanitar-veterinară a importurilor de lapte crud, a produselor lactate, a colostrului și a produselor pe bază de colostru destinate consumului uman;
- j) Hotărârea Guvernului Nr. 158/2019 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru lapte și produsele lactate;
- k) Hotărârea Guvernului nr. 435/2010 privind aprobarea Regulilor specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală;
- l) Ghidul Național de bune practici de igienă pentru producerea și colectarea laptelui de vacă – materie primă.

Capitolul II ANALIZA SWOT a sectorului de lactate

Secțiunea 1

Puncte Tari

30. Prezentul Program descrie situația curentă în domeniu, definește problemele, stabilește obiectivele și măsurile necesare de a fi întreprinse, etapele de implementare, precum și aspectele legate de impactul implementării acestora.

31. Implementarea acestui program este caracterizat de următoarele puncte tari:

- a) este inițiat procesul de armonizare a cadrului legislativ și normativ în domeniul producerii și procesării laptelui;
- b) sistem de subvenționare de stat ce stimulează dezvoltarea sectorului, Sectorul de producere a cerealelor are potențial de acoperire a necesarului de nutreț pentru creșterea taurinelor și valorificarea lui prin ciclu închis la producția de lapte autohtonă;

- c) posibilitatea și necesitatea integrării fermelor de creștere a bovinelor în sistemul agricultură durabilă;
- d) existența întreprinderilor ce dispun de capacități de procesare a laptelui;
- e) existența asociațiilor de profil.

Secțiunea 2

Puncte slabe

- a) 95% din producția de lapte vine din sectorul individual;
- b) producția insuficientă de lapte - materie primă calitativă;
- c) fondul genetic slab dezvoltat;
- d) Lipsa unui proiect național de finanțare a dezvoltării sectorului;
- e) calitatea joasă a furajelor și lipsa monitorizării calității nutrețurilor;
- f) lipsa serviciilor de extensiune în sectorul de producere și procesare a laptelui;
- g) lipsa ghidurilor informaționale necesare pentru dezvoltarea afacerilor în sectorul lapte;
- h) lipsa inovațiilor și tehnologiilor în sectorul de producere și procesare a laptelui;
- i) competitivitatea redusă a produselor lactate autohtone;
- j) Insuficiența de forță de muncă calificată în sectorul de producere și procesare a laptelui;
- k) capacități sub-utilizate în sectorul de procesarea laptelui;
- l) subvenționarea limitată a sectorului de producere a laptelui;
- m) importul masiv al produselor lactate ieftine din Ucraina și alte țări;
- n) caracterul sezonier pronunțat al producției de lapte;
- o) lipsa unor strategii adecvate de marketing la nivel de sector;
- p) dificultăți în accesarea mijloacelor financiare;
- q) managementul inefficient al sistemului de ameliorare și reproducție a animalelor;
- r) programele educaționale nu corespund cerințelor sectorului;
- s) accesul limitat la piețele externe și lipsa alinierii la cerințele comunității europene;
- t) existența sistemului de subvenționare de stat ce stimulează dezvoltarea sectorului.

Secțiunea 3

Oportunități

- a) Sporirea producției de lapte pentru asigurarea consumului intern și a competitivității produselor lactate;
- b) diversificarea piețelor de export;
- c) diversificarea produselor, promovarea produselor tradiționale;
- d) substituirea producției de import cu cea autohtonă;
- e) dezvoltarea clusterelor, a grupurilor de producere și marketing, precum și a altor forme de asociere;
- f) implementarea sistemului de management al calității;
- g) îmbunătățirea climatului investițional.

Secțiunea 3

Amenințări

- a) Fenomenele climatice adverse;
- b) declanșarea unor fenomene epizootice regionale;
- c) concurența neloială din partea țărilor vecine;
- d) procesele demografice ce duc la scăderea forței de muncă și a volumului de consum ;
- e) Insuficiența mijloacelor financiare de a implementa reforma în sectorul zootehnic.

Capitolul III OBIECTIVELE GENERALE ȘI SPECIFICE ALE PROGRAMULUI

Secțiunea 1

Obiectivul general

32. Obiectivul general prevede înființarea de exploatații competitive și rețehnologizarea celor existente prin atragerea investițiilor și folosirea fondurilor structurale în domeniul creșterii animalelor.

33. Necesitatea ameliorării efectivelor de animale prin aplicarea celor mai noi metode de selecție și reproducție, precum și achiziționarea de animale din rase perfecționate și adaptabile condițiilor climatice din țara noastră, astfel încât să se îmbunătățească calitatea producțiilor de origine animală, pentru a corespunde normelor europene.

34. Toate aceste obiective converg spre asigurarea necesarului de consum al populației cu produse de origine animală din producția internă și crearea unor disponibilități pentru export.

Secțiunea 2

Obiectivele specifice

35. Trebuie atinse în vederea eficientizării sectorului zootehnic la general și, cel de lapte în special, se referă la îmbunătățirea performanțelor de producție la toate speciile de animale, precum și a condițiilor de creștere și exploatare ale acestora, ceea ce va atrage o sporire a ponderii relative a producției animale din valoarea economică și socială a producției agricole.

36. Este necesară aplicarea celor mai noi și eficiente metode de biotehnologie a reproducției și îmbunătățirea nutriției și alimentației animalelor prin asigurarea unor nutrețuri cu nivel proteic și energetic optim pentru fiecare specie și categorie de animale.

37. În vederea alinierii standardelor de calitate ale produselor din țară la nivelul celor din Uniunea Europeană se vor lua măsuri pentru crearea de facilități pentru atragerea investițiilor în domeniul creșterii animalelor și folosirea fondurilor.

38. Printre măsurile care se vor aplica pentru atingerea acestor obiective se evidențiază acordarea stimulentele financiare pentru crescătorii de animale, care vor fi concretizate în următoarele forme de sprijin:

- a) ajutoare naționale tranzitorii pentru exploatațiile de bovine și ovine/caprine;
- b) ajutoare specifice pentru producătorii de lapte;
- c) ajutor pentru achiziționarea tancurilor de răcire a laptelui;
- d) ajutor de stat pentru ameliorarea raselor de animale;

- e) sprijin financiar pentru asigurarea bunăstării animalelor;
- f) ajutorul de stat pentru colectarea cadavrelor de animale (ecarisare);
- g) ajutor pentru conservarea raselor de animale în pericol și pe cale de dispariție;
- h) acordarea de compensații financiare pentru pierderile economice cauzate de boli ale animalelor sau de un incident de mediu;
- i) sprijin pentru dezvoltarea și susținerea fermelor zootehnice.

39. Soluția de modernizare a agriculturii și în special a sectorului zootehnic se va extinde inexorabil asupra tuturor structurilor economice moderne și sociale, naționale iar într-un astfel de proces, deja evident, accentul cade pe următoarele direcții considerate ca deziderate obligatorii :

- a) creșterea productivității agricole;
- b) organizarea economică a structurilor de exploatare în agricultură;
- c) dezvoltarea durabilă a infrastructurii spațiului rural;
- d) îmbunătățirea structurii de producție;
- e) organizarea filierelor pe produsele agroalimentare, implicit forme asociative;
- f) conservarea solului împotriva degradării naturale și provocate;
- g) diversificarea culturilor pentru a asigura stabilitate economică și ecologică;
- h) programe de stabilire a tinerilor în mediul rural;
- i) politici agricole rurale și asigurarea unor surse alternative de venituri.

40. Revitalizarea sectorului zootehnic presupune și revitalizarea satului prin intermediul unui nou model cultural rural, a unui nou tip de comunitate rurală, mai apropiată de cea urbană, dar și păstrătoare a tradițiilor autentice.

Capitolul IV ACȚIUNILE CE URMEAZĂ A FI ÎNTREPRINSE

I. Sporirea numărului de animale întreținute în ferme și a productivității acestora prin aplicarea tehnologiilor modern.

41. 1.1. Subvenționarea pentru construcția, reconstrucția, dotarea cu utilaj și renovarea tehnologică a fermelor de producere a laptelui.

Acțiunea dată se referă la revitalizarea fermelor existente și construcția fermelor noi, restituirea datoriilor la modernizarea fermelor zootehnice de creștere a taurinelor ce va conduce la crearea de noi locuri de muncă, majorarea veniturilor crescătorilor de animale, asigurarea unui nivel de viață echitabil pentru agricultori, prețuri rezonabile pentru consumatori și promovarea stilului rural de viață, specific mediului rural.

42. 1.2. Procurarea animalelor de rasa înalt productive.

Achiziționarea animalelor de rase, perfecționate și adaptabile condițiilor climatice din țara noastră, astfel încât să se îmbunătățească calitatea producției de origine animală, pentru a corespunde normelor europene.

43. 1.3. Subvenționarea în avans a fermelor existente, în scopul sporirii volumelor de producție, cât și a proiectelor de implementare a ciclului închis de producere.

Acțiunea dată se referă la re tehnologizarea exploatațiilor existente prin atragerea investițiilor și folosirea fondurilor structurale în domeniul creșterii animalelor . În vederea alinierii standardelor de calitate ale produselor din țară la nivelul celor din Uniunea Europeană, se vor lua măsuri pentru crearea de facilități pentru atragerea investițiilor în domeniul creșterii animalelor și implementare ciclul închis de producere.

Printre măsurile care se vor aplica, se evidențiază acordarea stimulentele financiare pentru crescătorii de animale, în următoarele forme de sprijin:

- a) ajutoare naționale tranzitorii pentru exploatațiile de bovine și ovine/caprine;
- b) ajutoare specifice pentru producătorii de lapte;
- c) ajutor pentru achiziționarea tancurilor de răcire a laptelui;
- d) ajutor de stat pentru ameliorarea raselor de animale;
- e) sprijin financiar pentru asigurarea bunăstării animalelor.

44. 1.4. Eliminarea plafoanelor maxime de la măsurile de subvenționare 1.4, 1.5, 1.6.4, condiționate prin suma de investiții.

Acțiunea dată vine într-o susținere producătorilor pentru eliminarea plafoanelor maxime de la submăsurile:

- a) 1.4 Stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice, plafonul maxim de 3,0 mil. lei per beneficiar;
- b) 1.5 Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora plafonul maxim 2,5 mil. lei per beneficiar;
- c) 1.6.4. Prelucrarea primară, ambalarea, refrigerarea, congelarea și păstrarea cărnii, procesarea, ambalarea și păstrarea laptelui, precum și analiza mierii de albine, plafonul maxim fiind 5,0 mil. lei per beneficiar.

Implementarea acțiunii date va permite accesarea sumei necesare pentru procurarea în totalitate a utilajului și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice, pentru întreprinderile de procesare și pentru procurarea animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora.

45. 1.5. Acordarea plăților directe pe cap de animal/an pentru controlul performanțelor producției de lapte.

În vederea stabilirii unei politici de dezvoltare rurală eficiente la nivel național și din cauza diminuării continue a efectivelor de animale, criza accentuată prin care trece actualmente sectorul zootehnic, costurile mari de întreținere a animalelor, precum și condițiile dificile de activitate a fermierilor deținători de animale au determinat necesitatea de a sprijini mediul de afaceri printr-o intervenție financiară pe cap de animal.

Astfel, prin intervenția propusă, statul urmărește următoarele rezultate:

- a) creșterea numărului de exploatații zootehnice autorizate, ca urmare a înregistrării fermelor din rândurile deținătorilor casnici;*
- b) creșterea numărului de animale exploatate, ca urmare a stopării sacrificării animalelor și a interesului de a deține un număr mai mare de animale;*
- c) creșterea volumelor de producție animalieră, ca urmare a indicatorilor expuși anterior;*
- d) asigurarea unităților de procesare cu materie primă de origine animalieră autohtonă.*

46. 1.6. Crearea parteneriatelor între ferme și instituțiile de învățământ pentru formarea generațiilor viitoare de "specialiști cu experiență".

Prezenta acțiune prevede parteneriate între instituțiile de învățământ și ferme pentru petrecerea practicii de producere pentru instituțiile superioare și colegii pe domeniul zoovet pentru acumularea cunoștințelor nu doar pe machete și materiale didactice.

Implementarea acțiunii date va crea specialiști cu experiență și va ajuta generațiile viitoare pentru a-și dezvolta propriile afaceri în domeniul zootehnic.

47. **1.7. Crearea modelelor standard cu cerințe și dotările necesare pentru fermele de vaci pentru lapte (50, 100, 300 capete), centre de colectare a laptelui, mini unități de procesare a laptelui (2-3 tone pe zi).**

Acțiunea dată vine din necesitatea creării unor cerințe standard de către Institutul Științific Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară (ISPBZMV) în comun cu Universitatea Agrară de Stat din Moldova (UASM) pentru fermele de vaci pentru lapte (50, 100, 300 capete), care va cuprinde: dotările necesare pentru fermele de vaci pentru lapte, tehnologia creșterii și întreținerii, centre de colectare a laptelui și mini unități de procesare a laptelui. Pentru implementarea acțiunii date este necesară suma de 0,2 mil lei, termenul preconizat anul 2021.

II. Îmbunătățirea fondului genetic autohton care să permită continuitatea activităților din sector prin creșterea ponderii de animale de rasă de la 3,3% în 2020 la 25% în 2026;

48. **2.1. Majorarea numărului de ferme de prăsilă autohtone și stimularea producerii materialului biologic înalt productiv;**

Majorarea numărului de ferme de prăsilă va fi stimulată de mai multe acțiuni ale instituțiilor de resort, precum:

- a) Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului va acorda sprijin metodologic privind bonitarea și testarea animalelor de prăsilă, aprobate prin Legea nr. 371/1995 și va emite Ordinul de acordare a categoriei de prăsilă a exploatației de bovine;
- b) Institutul Științific-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară va face testări pentru obținerea materialului biologic înalt productiv și va participa la atestări în cadrul exploatațiilor pentru bonitarea și testarea animalelor conform regulamentului de atestare în categoria de prăsilă ;
- c) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor va intensifica controalele la fermele cu statut de prăsilă care încalcă legislația privind producerea și comercializarea materialului seminal, care constituie resursele de prăsilă ale zootehniei. legal atestate;
- d) Asociația Fermierilor Producători de Lapte va identifica potențialii pretendenți pentru atestarea în categoria de prăsilă, precum și va participa la atestare în comisia de atestare și reatestare.

49. **2.2. Fortificarea capacităților fermelor de prăsilă în implementarea planului de ameliorare și managementul resurselor genetice bovine în ferme.**

Pentru implementarea planului de ameliorare în fermă este necesară fortificarea capacităților fermelor de prăsilă prin;

- a) reactualizarea programelor de ameliorare;
- b) reconsiderarea efectivelor de elită;
- c) generalizarea rețelei de însămânțări artificiale cu material seminal congelat de la tauri testați;
- d) calificarea sau îmbunătățirea calificării personalului care lucrează în acest compartiment.

50. **2.3. Subvenționarea însămânțărilor artificiale cu material genetic de la tauri autorizați pentru fermele care fac parte dintr-o asociație/cooperativă de profil.**

Subvenționarea înșămânțărilor artificiale este necesară pentru păstrarea și dezvoltarea fondului genetic local, acomodat la condițiile climaterice, cu o productivitate înaltă. Sursa financiară pentru implementarea acțiunii este din bugetul de stat, costurile estimative fiind de 3,5 mil. lei.

III. Modernizarea sectorului de procesare a laptelui

51. 3.1. Dotarea punctelor de colectare a laptelui cu utilaj și echipamente performante pentru aprecierea calității laptelui recepționat;

Principala materie primă pentru fabricarea de produse lactate este laptele de vacă ce se colectează în partea de nord, centrală și de sud a Republicii Moldova. Laptele se colectează de la populație prin intermediul unei rețele extinse de puncte de colectare ale laptelui. Actualmente punctele de colectare a laptelui sunt dotate cu cel mai primitiv inventar și din această cauză laptele nu este verificat corespunzător după parametrii solicitați de UE, în scopul exportului produselor lactate, și nici temperatura de păstrarea până a fi preluat nu se respect, din această cauză indicii fizico-chimici și Indicii microbiologici sunt sub limita admisibilă, procesatorii fiind nevoiți să importe materie primă, în urma acestui fapt are de pierdut economia țării, fermierii și nu în ultimul rând consumatorii.

Implementarea acestei acțiuni ar permite companiilor de procesare de a prelua de la punctele de colectare materie primă calitativă, conform tuturor parametrilor solicitați, paralel ar impune fermierii și persoanele din sectorul casnic să se conformeze cerințelor de conformitate conform parametrilor stabiliți la laptele colectat.

52. 3.2. Modernizare cu utilaj și echipament performant pe întreg lanțul de producere a unităților de producere și procesare a laptelui.

Sistemul de management din industria alimentară obligă producătorii din industria lactatelor, să implementeze sistemul de management HACCP al laptelui și produselor lactate, care este deosebit de important pentru certificarea acestora, care constă în modernizarea unităților de producere pe întreg lanțul de producere.

Totodată, modernizarea întreprinderilor de procesare a laptelui va permite diversificarea asortimentului de produse lactate și asigurarea consumatorilor cu producție competitivă și calitativă de origine autohtonă.

Astfel pentru modernizarea întreprinderilor cu inventarul necesar este nevoie de 12,0 mil. lei care vor fi acoperiți din sursele proprii ale întreprinderilor sau prin suportul Agenției de Investiții.

53. 3.3. Subvenționarea investițiilor pentru procurarea echipamentelor performante, pentru dotarea laboratoarelor din cadrul unităților de producere.

Fiecare unitate de producere este sau trebuie să fie dotată cu un laborator în care trebuie să fie efectuate testări pentru loturile de produse care urmează să fie plasate în comerț. Pentru obținerea rezultatelor veridice laboratoarele trebuie să fie dotate cu echipamente performante. Actualmente laboratoarele în cauză, sau lipsesc sau sunt slab dotate la care investigațiile efectuate dau rezultate neprecise sau eronate.

Ținând cont de costurile și cheltuielile necesare pentru înființarea și dotarea unui asemenea laborator, chiar și de capacitate mică, statul trebuie să-și asume sprijinul în

această direcție prin intermediul Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

54. 3.4. Subvenționarea investițiilor pentru achiziționarea transportului specializat pentru lapte și produse lactate.

Acțiunea data vine pentru suportul agenților economici în urma nenumăratelor interpelări din partea agenților economici din sectorul de procesare a laptelui către MADRM, privind suportul întru elaborarea unei baze legale pentru exportul laptelui și produselor lactate pe piața comunitară, Ministerul a elaborat Planul de acțiuni pentru obținerea accesului pe piața internă a Uniunii Europene pentru produsele lactate moldovenești. Pentru implementarea Planului sectoarele de producere și procesare a laptelui necesită suportul statului și anume pentru procurarea transportului specializat pentru lapte și produse lactate, deoarece transportul folosit în prezent este învechit slab dotat cu inventarul necesar. Neimplementarea acțiunii riscăm să plasăm pe piață produse lactate neconforme.

IV. Punerea în aplicare și implementarea cadrului juridic și de reglementare armonizat

55. 4.1. Revizuirea cadrului juridic existent și identificarea legislației care necesită alinierea la legislația UE.

În perioada anilor 2018-2019 a avut loc o misiune, care a avut scopul să colecteze informații privind organizarea și structura sectorului de lactate din Republica Moldova, precum și să înțeleagă măsurile, care se întreprind la moment, atât de sectorul public cât și de sectorul privat, pentru a garanta sănătatea animalelor și sănătatea publică, în lumina ambiției Moldovei de a exporta produse lactate pe piața UE. Legislația R.M. a fost, în mare parte, aliniată la legislația UE, însă pentru asigurarea unei baze bune pentru exporturile producției lactate în UE, este necesar ca Moldova să conformeze actele normative necesare pentru implementarea eficace a legislației primare armonizate la legislația UE, altfel riscăm să fie puse interdicții pentru produsele Moldovenești nefiind conforme pieții comunitare.

56. 4.2. Identificarea și elaborarea actelor normative secundare (metodologiilor privind prelevarea probelor conform indicatorilor solicitați, regulamentelor ș.a.), armonizate la legislația UE.

Ce ține de actele secundare vor fi preluate de la UE unele metodologii de prelevare și monitorizare a probelor, noi metodologii de investigații a probelor și totodată vor fi identificate noi metodologii de certificare pentru a fi în conformitate cu cerințele UE.

V. Crearea și punerea în aplicare a unui sistem de monitorizare a calității laptelui materie primă

57. 5.1. Elaborarea unui Program de Monitorizare a Laptelui Crud (PMLC) în conformitate cu cerințele UE, care să cuprindă indicatorii: numărul total de Germeni NTG (bacterieni), numărul de Celule Somatice NTS, punctul de congelare, inhibitori.

Recent a fost aprobat un ordin comun dintre MADRM și ANSA, pentru aprobarea Planului de acțiuni pentru obținerea accesului pe piața internă a UE pentru produsele lactate Moldovenești, potrivit căruia în Republica Moldova va fi introdusă monitorizarea calității laptelui crud în conformitate cu parametrii UE. Acesta a pornit de la faptul că sunt operatori

din domeniul alimentar care doresc să-și extindă piața de desfacere și în special exportul de produse pe bază de lapte.

Planul de acțiune presupune nu doar monitorizarea microbiologică a produselor de origine animală, dar și a reziduurilor de uz farmaceutic (antibiotice) și infrastructura calității. Documentul conține un set de măsuri care au drept scop corespunderea produselor lactate moldovenești cu cerințele europene: introducerea unui cadru de reglementare, restabilirea și implementarea unui sistem de control al calității laptelui crud, introducerea standardelor europene în laboratoarele speciale.

58. 5.2. Punerea în aplicare a Programului de Monitorizare a Laptelui Crud (PMLC) în conformitate cu cerințele UE, care să cuprindă indicatori cum ar fi conținutul de germeni (bacterieni), conținutul de celule somatice, punctul de congelare, inhibitori.

Implementarea PMLC vine din necesitatea pregătirii întreprinderilor de procesare pentru exportul produselor lactate pe piața comunitară.

Totodată implementarea Programului de Monitorizare a Laptelui Crud va aduce un șir de schimbări pozitive pentru Republica Moldova. Acesta nu doar va facilita în mod nemijlocit activitatea operatorilor din domeniul alimentar, dar și întregul sistem de certificare a produselor de origine animală se va moderniza.

59. 5.3. Încheierea unui acord cu asociațiile de profil.

Consolidarea capacităților asociațiilor de producători și procesatori și cooperării în sector.

Acordarea asistenței tehnice asociațiilor producătoare de lapte pentru a crește capacitatea acestora de lucru cu membrii, promovare și susținere, organizarea de seminare și instruirii.

60. 5.4. Crearea unui sistem de logistică, inclusiv a mecanismului de colectare, transportare și recepția probelor de către laboratoarele acreditate.

Necesitatea creării unui sistem vine întru implementarea acțiunilor din Planul de acțiuni pentru obținerea accesului pe piața internă a Uniunii Europene pentru produsele lactate moldovenești, aprobat prin Ordinul comun Nr. 94 din 12-05-2020, publicat : 22-05-2020 în Monitorul Oficial Nr. 118-123 art. 448 și conlucrării producătorilor de lapte, cu deținătorii punctelor de colectare a laptelui, cu laboratoarele naționale și internaționale și procesatorii prin aplicarea mecanismului de colectare, transportare și recepția probelor de către laboratoarele acreditate.

Neimplementarea acestei acțiuni ar crea un haos în tot acest sistem care în final ar fi perturbată activitatea întreprinderilor autorizate pentru export sau posibilitatea returnării sau nimicirii produselor neconforme.

VI. Implementarea acțiunilor PMLC în cadrul laboratoarelor identificate.

61. 6.1. Identificarea laboratoarelor naționale care vor efectua testările pentru implementarea PMLC.

Reforma sistemului de laboratoare este unul din elementele cheie al întreg lanțului de siguranță al alimentelor. Începând cu anul 2016 și până în prezent au fost elaborate și se implementează conceptul de unificare a sistemului de laboratoare pe toate segmentele ce

țin de siguranța alimentelor - atât pentru produsele de origine animală, cât și pentru produsele de origine vegetale.

Aceste laboratoare vor oferi posibilitatea de decentralizare a serviciilor de testare a produselor și vor contribui la diminuarea costurilor de prelucrare a probelor prelevate atât pe intern cât și a probelor prelevate la import în cadrul inspecțiilor la frontieră.

62. 6.2 Fortificarea capacităților Laboratoarelor identificate și asigurarea cu echipament în scopul determinării indicatorilor: NTG; NTC; Punct de îngheț; Inhibitori, conform cerințelor UE;

Actualmente fiind impusă problema exportului pentru produsele din lapte, laboratoarele din Republica Moldova au inițiat o serie de măsuri de conformare la cerințele UE. Adicional, cu asistența financiară din partea Băncii Mondiale se efectuează reconstrucția și reutilizarea laboratorului I.P CRDV cât și laboratoarele regionale din Drochia, Cahul și Bălți. Ca măsuri de conformare cuprind: determinarea indicatorilor: NTG; NTC; Punct de îngheț; Inhibitori, în laptele materie primă. Acești indicatori sunt obligatorii conform cerințelor UE pentru agenții economic care vor să acceseze piața comunitară.

63. 6.3. Fortificarea capacităților Laboratoarelor identificate și asigurarea cu echipament truse/chituri de testare pentru a permite realizarea activităților de supraveghere la Bruceloză Tuberculoză, Leucoza Enzootică Bovină și Febra Aftoasă, conforme cerințelor UE.

Această măsură se referă la coordonarea activității de prevenire și combatere a maladiilor prin testări de laborator la Bruceloză Tuberculoză, Leucoza Enzootică Bovină și Febra Aftoasă.

Totodată această acțiune survine urmare implementării Planului de acțiuni pentru obținerea accesului pe piața internă a UE pentru produsele lactate moldovenești. Ca urmare laboratoarele implicate necesită o reutilare cu inventarul și chiturile necesare corespunzător investigațiile solicitate de UE.

64. 6.4. Acreditarea laboratoarelor conform cerințelor UE pentru indicatorii: NTG; NTC; Punct de îngheț; Inhibitori.

Acreditarea laboratorului constă în certificarea unor încercări după anumite criterii de acreditare stabilite de Organismul Național de Acreditare MOLDAC , recunoscute de UE.

Certificatul este valabil numai însoțit de Anexe care constituie parte integrantă a acestui Certificat de Acreditare și este valabilă cu condiția îndeplinirii în mod continuu a criteriilor de acreditare stabilite de MOLDAC.

65. 6.5 Acreditarea laboratoarelor pentru supraveghere la Bruceloză, Tuberculoză, Leucoza Enzootică Bovină și Febra Aftoasă conforme cerințelor UE;

Acreditarea investigațiilor laboratorului pentru supraveghere sănătate animală constă în certificarea încercărilor de laborator de către MOLDAC la Bruceloză Tuberculoză, Leucoza Enzootică Bovină și Febra Aftoasă, doar după reutilarea cu inventar și implementarea tuturor cerințelor solicitate de MOLDAC și recunoscute de UE.

66. 6.6 Dezvoltarea și asigurarea funcționalității sistemului LIMS în cadrul laboratoarelor, pentru raportarea rezultatelor.

Pe parcursul anului 2016 au fost livrate și puse în aplicare două sisteme informaționale specializate: Sistemul Informațional de Management de Laborator (LIMS) și Sistemul de Management al Măsurilor Sanitar - Veterinare (MMSV). Ambele sisteme informaționale sunt indispensabile pentru implementarea Planului Național de Control, care

conform cerințelor UE (DGSANTE), este una din condițiile indispensabile pentru obținerea accesului pe piața UE pentru produsele din Republica Moldova. În ciuda faptului că aceste două sisteme informaționale deja există, pînă la moment, ANSA nu posedă un sistem informațional integrat, iar sistemele menționate reprezintă doar două componente ale unui sistem integrat.

Totodată sistemul LIMS necesită o reprogramare pentru a asigura o bună funcționalitate în cadrul laboratoarelor care la moment are lacune de ordin tehnic funcțional.

VII. Revizuirea Programului Național de reziduuri aplicabil sectorului de lapte în vederea alinierii la cerințele UE

67. 7.1. Revizuirea și modificarea programului existent cu privire la reziduuri în vederea includerii tuturor cerințelor impuse de UE relevante pentru sectorul de lapte.

UE impune implementarea unui program de monitorizare a reziduurilor, care este reprezentativ cel puțin pentru producția eligibilă pentru export. La moment Republica Moldova este în perioada implementării Planului de acțiuni pentru obținerea accesului pe piața internă a UE pentru produsele lactate moldovenești. Una din acțiunile planului prevede Revizuirea Programului Național de reziduuri aplicabil sectorului de lapte în vederea alinierii la cerințele UE, cu toate acestea este necesar de acreditat și Laboratoarele responsabile pentru implementarea acțiunilor din Program.

Programul pentru monitorizare a reziduurilor a fost elaborat și implementat, cu toate acestea la moment acest program nu acoperă toate substanțele cerute de UE din cauza lipsei testelor și a echipamentelor adecvate de diagnostic și au fost depistate și unele lacune care cere modificarea și completarea acestuia.

68. 7.2. Identificarea laboratoarelor internaționale care urmează să efectueze testarea substanțelor adiționale relevante pentru sectorul de producere a laptelui.

Ținând cont că laboratoarele din Republica Moldova sunt într-o majoră transformare, pentru a corespunde cerințelor UE, totuși o parte din încercări de laborator și anume determinarea reziduurilor în lapte nu pot fi efectuate, fiind niște încercări foarte costisitoare, la aparate performante de care laboratoarele nu dispun.

Actualmente la I.P. Centrul Republican de Diagnostic Veterinar efectuează testări pentru 8 grupe de reziduuri pe 4 sunt în proces de implementare, ca să ne conformăm cerințelor UE sunt necesare investigații încă pe 8 grupe de reziduuri la care RM este în incapacitate de a le efectua. Din această cauză vor fi solicitate servicii de la țările vecine pentru a fi efectuate investigațiile necesare ca să verificăm prezența sau lipsa celorlalte reziduuri în laptele autohton, doar că este necesar de identificat laboratoarele internaționale pentru acest suport. La moment I.P.CRDV are contracte de colaborare cu România.

VIII. Sensibilizare în privința importanței calității laptelui crud pentru obținerea produselor de calitate înaltă

69. 8.1. Elaborarea și implementarea programelor de instruire pentru inspectorii ANSA cu privire la:

a) importanța sănătății, bunăstării, identificării și trasabilității animalelor și implementării practicilor de gestionare a siguranței alimentare pentru calitatea și inofensivitatea laptelui crud;

b) impactul economic al calității laptelui crud asupra fermei/ economia întreprinderii.

Acțiunea dată vine din necesitatea pregătirii continui a inspectorilor ANSA fiind ca suport informativ pentru producătorii de lapte ce țin de sănătatea, identificarea și trasabilitatea animalelor.

Totodată inspectorii ANSA vor școlariza producătorii despre impactul economic al calității laptelui asupra fermei și întreprinderii de procesare.

Programele de instruire vor fi elaborate de ANSA cu suportul donatorilor interni și externi fiind interesați de obținerea și promovarea laptelui și produselor lactate calitative.

70. 8.2. Elaborarea și implementarea programelor de instruire pentru medicii veterinari de liberă practică, cu privire la:

a) importanța sănătății animalelor, bunăstării animalelor, identificării și trasabilității animalelor și implementării practicilor de gestionare a siguranței alimentare pentru calitatea și inofensivitatea laptelui crud;

b) impactul economic al calității laptelui crud asupra economiei fermei.

Acțiunea dată vine din necesitatea pregătirii continui a medicilor veterinari.

Pentru asigurarea calității produselor lactate este necesar ca ANSA în parteneriat cu Companii de consultanță, donatori, experți naționali și internaționali, companii interesate de exportul laptelui și produselor lactate să elaboreze și să implementeze programe de instruire a medicilor veterinari contractați în cadrul întreprinderilor, fermelor pentru creșterea animalelor. Școlarizarea lor va fi efectuată de către inspectorii ANSA, colaboratorii IȘPBZMV și companiilor de consultanță,

71. 8.3. Elaborarea și implementarea programelor de instruire pentru producătorii de lapte.

a) importanța sănătății animalelor, bunăstării animalelor, identificării și trasabilității animalelor și implementării practicilor de gestionare a siguranței alimentare pentru calitatea și inofensivitatea laptelui crud;

b) impactul economic al calității laptelui crud asupra economiei fermei.

Pentru asigurarea calității laptelui materiei-prime este necesar ca ANSA în parteneriat cu Companii de consultanță, donatori, experți naționali și internaționali, companii interesate de exportul laptelui și produselor lactate să elaboreze și să implementeze un program de instruire a producătorilor de lapte din sectorul individual (Gospodăriile casnice) și sectorul obștesc (SRL, GȚ, II), fermelor pentru creșterea animalelor. Școlarizarea lor va fi efectuată de către inspectorii ANSA, colaboratorii IȘPBZMV și companiilor de consultanță,

72. 8.4. Elaborarea și implementarea unui program de instruire pentru procesatorii de lapte cu privire la impactul calității laptelui crud asupra produselor lactate finale și economiile la nivel de companie (ex., estimarea beneficiilor economice de pe urma utilizării materiei prime de calitate înaltă) .

Necesitatea elaborării și implementării unui program de instruire pentru procesatori vine din tendința actuală de a exporta produsele lactate pe piața comunitară. De acțiunea dată sunt cointeresați însăși producătorii fiindcă calitatea materiei prime acționează la produsele lactate finale, ca urmare cheltuieli mai mari pentru companii.

Responsabili pentru implementarea acțiunii date este ANSA în parteneriat cu AP, procesatorii de lapte, Companii interesate de exportul laptelui și produselor lactate.

IX. Identificarea companiilor procesatoare de lapte interesate să exporte produse lactate în UE.

73. Acțiunea dată cuprinde acțiunile care trebuie să fie întreprinse de ANSA, MADRM, AP pentru a pregăti întreprinderile interesate pentru exportul produselor lactate pe piața comunitară. Identificarea companiilor se face în baza transmiterii solicitării și prezentarea la DG SANTE a listei consolidate, efectuarea auditului DG SANTE și compilarea listei Companiilor care au fost aprobate pentru exportul produselor lactate.

74. **9.1.** *Transmiterea solicitării și prezentarea la DG SANTE a listei consolidate de companii interesate cu produse potențiale.*

75. **9.2.** *Efectuarea auditului DG SANTE.*

76. **9.3.** *Compilarea listei Companiilor interesate de exportul laptelui și produselor lactate.*

X. Realizarea implementării HACCP de către companiile producătoare de produse lactate

77. Deschiderea Republicii Moldova către piețele externe în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului, necesită adaptarea la cerințele internaționale privind siguranța și calitatea alimentelor și respectarea principiilor generale de igienă adoptate la nivel internațional. Astfel, recomandările internaționale pentru bună practică de igienă a alimentelor ale Comisiei Codex Alimentarius cât și multe din reglementările naționale atât din domeniul sănătății, cât și al producției de alimente și al protecției consumatorilor obligă în acest sens responsabilitate care poate fi întărită prin „implementarea generală a procedurilor, bazate pe principiile HACCP împreună cu aplicarea bunelor practici de igienă, urmare companiile de procesare trebuie să elaboreze și să implementeze planurile HACCP.

78. **10.1.** *Dotarea cu utilaj și echipament performant a unităților de producere și procesare a laptelui, pentru implementarea HACCP.*

Neutilizarea la maxim a capacităților existente de prelucrare a laptelui–materie primă și echipamentul învechit generează pierderi mari de producere. Prețul de cost al produselor lactate autohtone, fiind unul, sporit favorizează importul acestora la capitolul competitivitate. Utilajul și tehnologiile învechite sporesc consumul de energie și întru diminuarea cheltuielilor respective este necesară reutilizarea întreprinderilor de procesare a laptelui. Cu toate acestea, unele întreprinderi au implementat HACCP-ul (ÎM „Fabrica de brânzeturi din Soroca” S.A., S.A. „JLC”, S.A. „Incomlac”, S.C. „SANDRILIONA” S.R.L., S.A. „Fabrica de unt Florești”, S.R.L. „VC-Saturn-13”), iar altele (ÎCS „Lapmol”, „Fabrica OLOI PAK” S.R.L., „Produse Impex” S.R.L., S.A. „Lactis”, S.A. „Inlac”) au inițiat procedura de reutilare și în perspectivă implementarea HACCP-lui și ISO 22000.

În conformitate cu cerințele UE, toate întreprinderile procesatoare obligator trebuie să implementeze HACCP-ul pentru ca produsele să fie acceptate pe piața comunitară.

79. **10.2.** *Instruire continuă a procesatorilor de lapte în domeniul principiilor, beneficiilor și implementării practice a HACCP.*

Deși procesatorii au fost instruiți privind legislația UE și principiile HACCP, totuși, vor fi necesare instruirii suplimentare pentru a elimina lacunele existente în cunoștințe și a fortifica executarea. Companiile de procesare sunt obligate să opereze în baza principiilor HACCP, cu toate acestea, calitatea și implementarea planurilor HACCP variază mult. Totuși,

companiile care sunt serios interesate în exporturi, vor dedica atenție corespunzătoare HACCP care constă în dotarea unităților de producere și procesare a laptelui cu utilaje și echipamente performante.

Totodată activitățile de instruire și sensibilizare suplimentare, ar putea ajuta companiile de procesare să recunoască beneficiile depline ale unui plan HACCP adecvat.

80. 10.3. Realizarea unei evaluări independente externe a planurilor și a nivelului de implementare HACCP la companiile interesate.

Acțiunea dată se referă la formarea unui grup de lucru compus din experți externi, independență care să efectueze evaluarea tuturor întreprinderilor interesate de exportul produselor lactate, planul și nivelul de implementare a HACCP-ul.

Implementarea acțiunii date ar exclude încălcările depistate în acest sens și ar impune companiile de procesare să implementeze HACCP-ul fără eschivoc.

XI. Promovarea produselor lactate autohtone pe piața internă și externă și asocierea producătorilor

81. 11.1. Sensibilizarea tinerilor pentru practicarea creșterii taurinelor pentru lapte.

Organizarea unor serii de seminare în cadrul unităților de învățământ gimnazial și liceal pentru creșterea competitivității sectorului de producere a laptelui și promovării aplicării noilor tehnologii. Susținerea tinerilor pentru înființarea unor ferme model, performante și organizarea deplasărilor studenților și elevilor cu scop de informare și instruire pentru a demara o afacere în creșterea taurinelor . Crearea unor programe de promovare a creșterii animalelor în rândul tinerilor. Celor interesați de acest domeniu să le fie oferite consultanță pe parcursul dezvoltării afacerii, asistență în procesele de marketing și în relații cu autoritățile publice.

82. 11.2. Organizarea campaniilor de promovare care vizează conștientizarea în rândul consumatorilor din țară privind producția autohtonă.

Promovarea produselor lactate pe piața internă și externă este un proces esențial pentru companiile de procesare dar și pentru economia țării. În prezent când politica concurențială este în vogă companiile de prelucrare necesită metode inovatoare și de noi parteneri în promovarea producției autohtone.

Cu toate că produsele lactate sunt produse cunoscute și consumate de 80% din populația țării sunt binevenite desfășurarea diferitor evenimente publice, organizarea expozițiilor, târgurilor și festivalurilor, care extind mult viziunea și cunoștințele vizitatorilor, având posibilitatea să savureze produsele expuse, astfel fiind îndemnați să le procure în continuare, iar companiile procesatoare sunt cointerestate să-și ademenească consumatorii cu noi produse după toate gusturile și mai calitative.

83. 11.3. Activități promoționale legate de logo-ul umbrelă care distinge produsele moldovenești.

Unul din locurile centrale în analiza activității economice, actualmente, îl ocupă, problematica competitivității, fapt determinat de amplificarea, în ultimele decenii, a concurenței la nivel local și global. Crearea logo-ului umbrelă pentru produsele moldovenești nu ar fi suficient pentru a fi apreciate și destinate din nenumăratele produse plasate pe piața internă și comunitară. Este necesar de inițiat o serie de acțiuni din partea

producătorilor ce ar distinge însă și produsele fiind apreciate ca cele mai calitative, fiind solicitate de piața internă și externă.

84. 11.4. Facilitarea dezvoltării grupurilor de producători de lapte.

1) Inițiativele de creare a grupurilor/centrelor de producători regionale reprezintă eforturi de concentrate pentru creșterea bunăstării și a competitivității dintr-o anumită regiune incluzând servicii de procesare a produselor, depozitare, servicii de management, cercetare, instruire teoretică și practică. De asemenea, în cadrul unui grup/centru de producători, participanții au șansa de a învăța și face schimb de experiență și servicii, participând împreună la activități de informare, instruire, cumpărare de mijloace fixe, construire de infrastructură comună.

85. 11.5. Suport pentru participarea la târguri naționale și internaționale de produse agroalimentare.

Pentru promovarea animalelor de rasă cât și a produselor lactate este necesar ca producătorii să-și prezinte produsele la târguri naționale și internaționale, care în mare parte din lipsă de surse financiare, necesare pentru deplasarea și transportarea animalelor cât și pentru arenda localului unde vor fi expuse, este necesară intervenția statului, donatorilor, Agenția de intervenții, pentru a fi create condiții de participare și promovare la aceste târguri.

Capitolul V ETAPELE ȘI TERMENELE DE IMPLEMENTARE

86. Perioada de implementare a Programului este de până în anul 2026, respectiv o perioadă de 7 ani, însă ținând cont de prevederile pct. 23 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, Planul de acțiuni va fi întocmit pe un termen scurt - de 3 ani, urmând ca după epuizarea acestuia să fie elaborat un nou plan, care va asigura o continuitate a îndeplinirii Programului.

87. Astfel, conform rezultatelor scontate, întru realizarea fiecărui obiectiv prognozat anual, instituțiile responsabile le vor detalia pentru atingerea rezultatelor planificate.

Capitolul VI RESPONSABILII PENTRU IMPLEMENTARE

88. Pentru implementarea acțiunilor vor fi stabiliți responsabili în dependență de direcție de activitate.

89. În mare parte, organizațiile de stat responsabile de implementarea obiectivelor Programului și organizațiile non-guvernamentale partenere sunt:

- a) Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
- b) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
- c) Ministerul Economiei și Infrastructurii
- d) Instituția Publică Centru Republican de Diagnostic Veterinar
- e) Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură
- f) Asociația Federației Producătoare de Lapte
- g) Asociația Națională a Produselor Lactate

Capitolul VII ESTIMAREA GENERALĂ A COSTURILOR

90. La elaborarea Planului de acțiuni privind realizarea Programului (anexa nr. 2) s-a ținut cont, în primul rând, de factorii și tendințele de dezvoltare ale sectorului de lactate pe plan mondial, precum și de direcțiile prioritare de dezvoltare și de rezultatele analizei situației actuale în sectorul dat din Republica Moldova.

În acest context, Planul menționat prevede un șir de instrumente și mecanisme care vor permite implementarea și realizarea prezentului Program.

91. Finanțarea acțiunilor prevăzută în Planul de acțiuni, poate fi efectuată din granturi, asistență financiară din partea partenerilor de dezvoltare, investiții, bugetul de stat, în limitele bugetelor instituțiilor implicate în realizarea prezentului Program, bugetele autorităților publice locale, precum și din sursele proprii ale întreprinderilor din domeniu, obținute sub formă de profit sau din activitatea economică.

92. Costurile de implementare a Programului sunt expuse în tabelul 5.

Tabelul 5

Costurile de implementare a Programului

Nr. crt.	Domeniul de dezvoltare	Valoare mln. MDL		
		Total pe domeniu	inclusiv	
			bugetul de stat	alte surse
1	Reglementare și dezvoltare infrastructura de stat	125,1	119,5	5,6
2	Investiții în echipamente și inventar	207,013	108,5	98,513
3	Dezvoltare sector, asistență și instruire	1,1	0,25	0,85
4	Dezvoltare material biologic	15,5	7,75	7,75
5	Asociere și promovarea produselor și serviciilor	0,45	0,05	0,4
Total		349.163	236,05	113,113

93. Este de menționat că o parte din aceste investiții tangențial soluționează și alte probleme ale altor sectoare ale economiei și societății. O parte din acțiuni vor îmbunătăți imaginea țării prin crearea infrastructurii, sporind atractivitatea pentru turiști și vizitatori, altele vor contribui la, etc.

94. În ansamblu, în perioada de implementare a Programului (3 ani), cheltuielile totale vor constitui 349.163 mln. lei, din care 236,05 mln. lei de la bugetul de stat,

Capitolul VIII REZULTATELE SCONTATE

95. Implementarea tuturor acțiunilor din Programul Național va crea condițiile necesare pentru dezvoltarea durabilă a sectorului lapte în Republica Moldova, fiind urmată de;

a) Redirecționarea efectivelor de bovine din gospodăriile casnice în fermele amplasate în extravilan și majorarea efectivului de vaci în fermele de producere a laptelui de la 5,1 mii de capete în anul 2020 până la circa 29 mii capete către anul 2026.

b) Sporirea producției de carne de bovină, ca produs secundar obținut de la sectorul lapte, până la 40%.

c) Construcția fermelor noi de lapte de diverse capacități, inclusiv de familie, și modernizarea celor existente, completarea lor cu animale cu un potențial înalt de productivitate (către anul 2026 nu mai puțin de 150 de ferme).

d) Reutilizarea întreprinderilor de procesare și implementarea sistemelor de management al riscurilor - HACCP și de calitate - ISO 22000.

96. Urmare implementării tuturor acțiunilor vor fi atinse următoarele rezultate expuse (vezi tabelul 6).

Tabel 6.

Proгноza dezvoltării sectorului de lapte, 2020-2026

Indicatori	Anii							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	TOTAL
Efectivul de bovine întreținute în ferme autorizate, mii capete	5,1	7,1	9,4	12,5	16,5	21,8	28,9	-
Majorarea efectivului față de anul precedent, mii capete	0,8	0,9	1,2	1,6	2,2	2,8	3,8	23,5
Valoarea, mil. lei	77,4	84,9	101,5	120,5	149,8	196,8	259,0	1721,8

Capitolul IX INDICATORII DE PROGRES ȘI PERFORMANȚĂ

97. Indicatori de progres, pentru atingerea obiectivelor propuse urmare a implementării acțiunilor, sunt:

a) elaborarea și armonizarea la exigențele UE a actelor legislative și normative ce țin de promovarea politicii statului în domeniile de producere, achiziție și prelucrare a laptelui - materie primă, de politică fiscală la atragerea investițiilor în dezvoltarea sectorului de producere și procesare a laptelui;

b) perfecționarea cadrului legislativ și normativ în vederea elaborării și promovării unei politici fiscale și creditare favorabile pentru atragerea investițiilor, producerea, colectarea și procesarea laptelui - materie primă;

c) elaborarea și aprobarea prin ordinul Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a proiectelor de ferme-model de producere a laptelui de diverse capacități și tehnologii de întreținere, nutriție și exploatare a vacilor;

d) subvenționarea construcției și utilării fermelor noi, reconstrucției și modernizării fermelor și întreprinderilor de procesare existente, restituirea datoriilor la modernizarea fermelor zootehnice de creștere a taurinelor;

e) atragerea investitorilor locali și străini la crearea fermelor noi de bovine, ovine/caprine amplasate în extravilanul localităților, reconstrucția și modernizarea fermelor existente și procurarea animalelor, inclusiv din import, cu un potențial înalt de productivitate;

f) crearea fermelor de lapte integrate cu întreprinderile de prelucrare, în care rolul procesatorilor urmează a fi atât acel de investitor direct la organizarea fermelor, precum și cel de garantare a prețurilor de achiziție și a pieței de desfacere a laptelui – materie primă;

g) ameliorarea genetică a efectivelor de animale, prin implementarea tehnologiilor performante de colectare a materialului seminal și embrionilor, de reproducere prin metodele de înșămânțare artificială și transferului de embrioni la taurinele reproducătoare;

h) implementarea controlului oficial al producției de lapte și subvenționarea întreținerii animalelor înalt productive (cu productivitatea mai mare de 10 mii kg pe lactație);

i) modernizarea întreprinderilor de procesare a laptelui cu utilizarea tehnologiilor cu consum redus de energie și lărgirea sortimentului de produse lactate;

l) asocierea fermelor de producere a laptelui cu întreprinderile de procesare și întreprinderile agricole producătoare de furaje.

98. Pentru evaluarea performanțelor în procesul de implementare a Programului va fi utilizat un set mixt de indicatori. Indicatorii de performanță utilizați pentru monitorizarea progresului în implementarea Programului, care acoperă un spectru vast de domenii și aspecte care pot influența dezvoltarea sectorului prin, creșterea și reproducția bovinelor, producerea și procesarea laptelui, implementarea programului de monitorizare a calității laptelui materie primă. Performanța va fi evaluată prin compararea valorilor curente ale indicatorilor cu valoarea lor inițială, precum și la atingerea obiectivelor în perioada intermediară și în faza finală.

Capitolul X PROCEDURILE DE RAPORTARE ȘI EVALUARE

99. Responsabil pentru monitorizarea implementării Programului este nominalizat Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, care va colecta datele cu privire la indicatorii de performanță și rezultatele la finele fiecărui semestru. Datele de facto vor fi comparate cu datele planificate fiind analizate prin comparație.

100. Ministerele și alte autorități administrative centrale, instituțiile publice, asociațiile de profil, în limita competențelor atribuite, vor asigura realizarea prezentului Program și a planului de acțiuni pentru implementarea acestuia, raportând semestrial, până la data de 10 iulie și 10 ianuarie Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

101. Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în baza rapoartelor autorităților responsabile, va generaliza și va prezenta Guvernului anual, până la data de 15 februarie a fiecărui an, raportul integral privind realizarea Planului de acțiuni.

102. În urma evaluării gradului de implementare a Programului, precum și a situației existente la momentul expirării Planului de acțiuni în vigoare, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, va elabora și promova un nou Plan de acțiuni privind implementarea Programului Național de Dezvoltarea Sectorului de Lapte în Republica Moldova.

Anexa nr.2
la Hotărârea Guvernului
nr.____ din _____ 2020

Plan de acțiuni
pentru anii 2020-2026 privind implementarea Programului național de dezvoltare a sectorului lapte
pentru anii 2020-2022

Nr. crt.	Obiectiv general / obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
1	2	3	4	5	6	7	8
Obiectivul general este majorarea efectivului de bovine, sporirea productivității prin aplicarea tehnologiilor moderne si promovarea bunelor practici profesionale în vederea majorării volumului de producție până la 600 mii tone în anul 2026.							
1.							
1. Sporirea numărului de animale întreținute în ferme și a productivității acestora prin aplicarea tehnologiilor moderne							
1.1.	Subvenționarea pentru construcția și reconstrucția, dotarea cu utilaj și renovarea tehnologica a fermelor de producere a laptelui	168,8	Bugetul de stat	MADRM AIPA	Agenți economici	2021-2022	50 ferme de bovine și noi ferme de ovine și caprine
1.2	Procurarea animalelor de rasa înalt productive	12,0	Bugetul de stat	MADRM AIPA	Agenți economici	2021-2022	10 mii de junci, inclusiv 5 mii capete din import

Nr. crt.	Obiectiv general / obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
1.3.	Subvenționarea în avans a fermelor existente, în scopul sporirii volumelor de producție, cât și a proiectelor de implementare a ciclul închis de producere.	6,0	Bugetul de stat	MADRM AIPA	Agenți economici	2021	Cel puțin 20 beneficiari
1.4.	Eliminarea plafoanelor maxime de la măsurile de subvenționare 1.4, 1.5, 1.6.4, condiționate prin suma de investiții	45,0	Bugetul de stat	MADRM AIPA		2021	Proiect HG modificat
1.5.	Acordarea plăților directe pe cap de animal/an pentru controlul performanțelor producției de lapte	74,5	Bugetul de stat	MADRM ANSA	AP, producători de lapte,	2021	10 beneficiari
1.6.	Crearea parteneriatelor între ferme și instituțiile de învățământ pentru formarea generațiilor viitoare de "specialiști cu experiență"	În limita bugetului aprobat	Donatori și parteneri de dezvoltare	MADRM UASM	AP, Colegiile, ISPBZMV	2021	5 parteneriate create
1.7.	Crearea modelelor standard cu cerințe și dotările necesare pentru fermele de vaci pentru lapte (50, 100, 300 capete), centre de colectare a laptelui, mini unități de procesare a laptelui (2-3 tone pe zi)	0,2	Bugetul de stat Parteneri de dezvoltare	UASM ISPBZMV	AP	2021	Numărul de modele standard
2. Îmbunătățirea fondului genetic autohton care să permită continuitatea activităților din sector prin creșterea ponderii de animale de rasă de la 3,3% în 2020 la 25% în 2025;							
2.1.	Majorarea numărului de ferme de prăsilă autohtone și stimularea producerii materialului biologic înalt productiv;		Surse proprii	MADRM ANSA	AP, ISPBZMV	2021-2022	20 ferme de prăsilă, 8 ferme de ovine și 4

Nr. crt.	Obiectiv general / obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
							ferme de caprine
2.2.	Fortificarea capacităților fermelor de prăsilă în implementarea planului de ameliorare și managementul resurselor genetice bovine în ferme;		Surse proprii	MADRM	AP	2021-2022	Cel puțin 5 ferme ce implementează managementul genetic
2.3.	Subvenționarea însămânțărilor artificiale cu material genetic de la tauri autorizați pentru fermele care fac parte dintr-o asociație cooperativă de profil.	3,5	Bugetul de stat	MADRM AIPA	AP, CRARA	2021	10.000 vițeale pe an
3. Modernizarea sectorului de procesare a laptelui							
3.1.	Dotarea punctelor de colectare a laptelui cu utilaj și echipamente performante pentru aprecierea calității laptelui recepționat;	3,0	Bugetul de stat	ANSA	AP, Agenți economici	2021	Toate punctele de colectare a laptelui
3.2.	Modernizare cu utilaj și echipamente performante pe întreg lanțul de producere a unităților de producere și procesare a laptelui;	12,0	Surse proprii Buget de stat	MADRM ANSA	AP, Unități de procesare	2021	Cel puțin 2 beneficiari
3.3.	Subvenționarea investițiilor pentru procurarea echipamentelor performante	6,0	Surse proprii Buget de stat	MADRM AIPA	AP, Unități de procesare,	2021-2022	Cel puțin 5 laboratoare create/moder

Nr. crt.	Obiectiv general / obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
	pentru dotarea laboratoarelor din cadrul unităților de producere;				Programe de asistență tehnică		nizate cu accesarea subvențiilor
3.4.	Subvenționarea investițiilor pentru achiziționarea transportului specializat pentru lapte și produse lactate.	6,0	Buget de stat	MADRM AIPA	AP, Unități de procesare	2021-2022	Cel puțin 5 beneficiari
4. Punerea în aplicare și implementarea cadrului juridic și de reglementare armonizat							
4.1.	Revizuirea cadrului juridic existent și identificarea/elaborarea legislației care necesită alinierea la legislația UE;	În limita bugetului aprobat	Bugetul de stat	MADRM, ANSA		2020-2021	Legislație adoptată la cerințele UE
4.2.	Identificarea și elaborarea actelor normative secundare (metodologiilor privind prelevarea probelor conform indicatorilor solicitați, regulamentelor ș.a.), armonizate la legislația UE;	În limita bugetului aprobat	Bugetul de stat	MADRM, ANSA		2020-2021	Regulamente și metodologii accesibile
5. Crearea și punerea în aplicare a unui sistem de monitorizare a calității laptelui materie primă							
5.1.	Elaborarea unui Program de Monitorizare a Laptelui Crud (PMLC) în conformitate cu cerințele UE, care să cuprindă indicatorii: numărul total de Germeni NTG (bacterieni); numărul de Celule Somatice NTS;	În limita bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA/ CRDV	AP, agenții economici	2020-2021	Program elaborat

Nr. crt.	Obiectiv general / obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
	punctul de congelare; inhibitori;						
5.2.	Punerea în aplicare a Programului de Monitorizare a Laptelui Crud (PMLC) în conformitate cu cerințele UE, care să cuprindă indicatori cum ar fi conținutul de germeni (bacterieni), conținutul de celule somatice, punctul de congelare, inhibitori;	(5.280,0) 5.3	Agenții economici, Donatorii și partenerii de dezvoltare	ANSA, MADRM,	AP, CRDV, Donatori	2021	Program în implementare
5.3.	Încheierea unui acord cu asociațiile de profil;	În limita bugetului aproba	Buget de stat	ANSA,	laboratoarele, AP	2020	Acord încheiat
5.4.	Crearea infrastructurii, inclusiv a mecanismului de transportare a probelor și formularelor de prezentare a probelor.	0,3	Sectorul privat, donatori	ANSA, CRDV	AP	2020	Infrastructura creată
VI. Implementarea acțiunilor PMLC în cadrul laboratoarelor identificate.							
6.1.	Identificarea laboratoarelor naționale care vor efectua testările pentru implementarea PMLC;	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA/ CRDV	AP	2020	Cel puțin 3 laboratoare
6.2.	Fortificarea capacităților Laboratoarelor identificate și asigurarea cu echipament în scopul determinării indicatorilor: NTG;	0,75	Banca Mondială MAC-P, Donatori	ANSA/ CRDV (laboratoarele)	Banca Mondială MAC-P,	2020-2022	Laborator apt pentru determinarea indicatorilor

Nr. crt.	Obiectiv general / obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
	NTC; Punct de îngheț; Inhibitori, conform cerințelor UE;			identificate)	Programe de asistență tehnică		
6.3.	Fortificarea capacităților Laboratoarelor identificate și asigurarea cu echipament truse/chituri de testare pentru a permite realizarea activităților de supraveghere la Bruceloză Tuberculoză, Leucoza Enzootică Bovină și Febra Aftoasă, conforme cerințelor UE;	(1.678,5) 1,7	Banca Mondiala MAC-P, Donatori	ANSA/CRDV, (laboratoarele identificate)	Banca Mondială MAC-P, Programe de asistență tehnică	2021-2022	Laborator apt pentru determinarea indicatorilor
6.4.	Accreditarea laboratoarelor conform cerințelor UE pentru indicatorii: NTG; NTC; Punct de îngheț; Inhibitori;	0,163	Banca Mondiala MAC-P	ANSA/CRDV	MOLDAC, Banca Mondiala MAC-P	2021	CertIFICATELE de acreditare disponibile
6.5.	Accreditarea laboratoarelor pentru supraveghere la Bruceloză, Tuberculoză, Leucoza Enzootică Bovină și Febra Aftoasă conforme cerințelor UE;	(2.492,4) 2,5	Banca Mondiala MAC-P	ANSA/CRDV	MOLDAC, Banca Mondiala MAC-P	2021	CertIFICATELE de acreditare disponibile
6.6.	Dezvoltarea și asigurarea funcționalității sistemului LIMS în cadrul laboratoarelor, pentru raportarea rezultatelor.	0,1	Buget de stat	ANSA/CRDV, (laboratoarele identificate)		2020-2021	Sistem funcțional
7. Revizuirea Programului Național de reziduuri aplicabil sectorului de lapte în vederea alinierii la cerințele UE							

Nr. crt.	Obiectiv general / obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
7.1.	Revizuirea și modificarea programului existent cu privire la reziduuri în vederea includerii tuturor cerințelor impuse de UE relevante pentru sectorul de lapte;	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA		2020	Planul de monitorizare a reziduurilor revizuit
7.2.	Identificarea laboratoarelor internaționale care urmează să efectueze testarea substanțelor adiționale relevante pentru sectorul de producere a laptelui.	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA		2020	Lista laboratoarelor disponibilă
VIII. Sensibilizarea în privința importanței calității laptelui crud pentru obținerea produselor de calitate înaltă							
8.1.	Elaborarea și implementarea programelor de instruire pentru inspectorii ANSA cu privire la: a) importanța sănătății, bunăstării, identificării și trasabilității animalelor și implementării practicilor de gestionare a siguranței alimentare pentru calitatea și inofensivitatea laptelui crud; b) impactul economic al calității laptelui crud asupra fermei/ economia întreprinderii.	0,1	Bugetul de stat, Donatori	MADRM, IȘPBZMV	Companii de consultanță, donatori	Anual	80 inspectori anual

Nr. crt.	Obiectiv general / obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
8.2.	Elaborarea și implementarea programelor de instruire pentru medicii veterinari de liberă practică, cu privire la: a) importanța sănătății animalelor, bunăstării animalelor, identificării și trasabilității animalelor și implementării practicilor de gestionare a siguranței alimentare pentru calitatea și inofensivitatea laptelui crud; b) impactul economic al calității laptelui crud asupra economiei fermei;	0,2	Bugetul de stat, Donatori	ANSA	IȘPBZMV, Companii de consultanță, Donatori, Experți naționali și internaționali Companii interesate de exportul laptelui și produselor lactate	Anual	120 medici veterinari anual
8.3.	Elaborarea și implementarea programelor de instruire pentru producătorii de lapte cu privire la: a) importanța sănătății animalelor, bunăstării animalelor, identificării și trasabilității animalelor și implementării practicilor de gestionare a siguranței alimentare pentru calitatea și inofensivitatea laptelui crud; b) impactul economic al calității laptelui crud asupra economiei fermei;	0,2	Donatori și parteneri de dezvoltare	ANSA	IȘPBZMV, AP, producători de lapte, Companii interesate de exportul laptelui și produselor lactate	Anual	70 producători anual

Nr. crt.	Obiectiv general / obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
8.4.	Elaborarea și implementarea unui program de instruire <i>pentru procesatorii de lapte</i> cu privire la impactul calității laptelui crud asupra produselor lactate finale și economiile la nivel de companie (ex., estimarea beneficiilor economice de pe urma utilizării materiei prime de calitate înaltă).	0,3	Donatori	ANSA	AP, procesatorii de lapte, Companii interesate de exportul laptelui și produselor lactate	Anual	50 procesatori anual
9. Identificarea companiilor procesatoare de lapte interesate să exporte produse lactate în UE							
9.1.	Transmiterea solicitării și prezentarea la DG SANTE a listei consolidate de companii interesate cu produse potențiale;	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA, MADRM	AP, procesatori de lapte	La necesitate, conform solicitărilor	Solicitare oficială expediată
9.2.	Efectuarea auditului DG SANTE;	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA	AP	Conform procedurii	Confirmarea auditului de către Comisia Europeană
9.3.	Compilarea listei Companiilor interesate de exportul laptelui și produselor lactate.	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA, MADRM,	AP, procesatori de lapte	Anual	Lista companiilor orientate spre export și a produselor

Nr. crt.	Obiectiv general / obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
							potențiale de export
X. Realizarea implementării eficiente a HACCP de către companiile producătoare de produse lactate							
10.1.	Dotarea cu utilaj și echipament performant a unităților de producere și procesare a laptelui, pentru implementarea HACCP;	Conform solicitărilor	Bugetul de stat, Agenții economici, Donatori	MADRM, AIPA	AP, ANSA	Anual	Cel puțin 10 beneficiari
10.2.	Instruire continuă a procesatorilor de lapte în domeniul principiilor, beneficiilor și implementării practice a HACCP;	0,1	Agentei economici, Donatori	ANSA	AP, procesatorii de lapte, Companii de consultanță	Anual	Cel puțin 30 beneficiari
10.3.	Realizarea unei evaluări independente externe a planurilor și a nivelului de implementare HACCP la companiile interesate.	În limitele bugetului aprobat	Bugetul de stat	ANSA	AP, procesatorii de lapte,	Anual	Rapoarte de inspecție disponibile
11. Promovarea produselor lactate autohtone pe piața internă și externă și asocierea producătorilor							

Nr. crt.	Obiectiv general / obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
11.1.	Sensibilizarea tinerilor pentru practicarea creșterii taurinelor pentru lapte.	în limitele bugetului aprobat	în limitele bugetului aprobat	MADRM	AP, Mass-media	2021-2022	10 tineri anual.
11.2.	Organizarea campaniilor de promovare care vizează conștientizarea în rândul consumatorilor din țară privind producția autohtonă;	0,1	Donatori	MADRM	AP, Mass-media	2021-2022	3 campanii
11.3.	Activități promoționale legate de logo-ul umbrelă care distinge produsele moldovenești;	0,1	Donatori	MADRM, MEI	AP	2021-2022	Numărul de acțiuni
11.4.	Facilitarea dezvoltării grupurilor de producători de lapte de vacă;	0,15	Banca Mondială / MAC-P	MADRM	AP	2022	Cel puțin 2 grupuri create anual
11.5.	Suport pentru participarea la târguri naționale si internaționale de produse agroalimentare.	0,1	Bugetul de stat Donatori	Agenția de Investiții	Programe de asistență tehnică,	Anual	Participarea la, sau organizarea a 10 evenimente de promovare a produselor lactate naționale organizate în afara țării.

Nota informativă
La Programul Național de Dezvoltarea Sectorului de Lapte în Republica Moldova
2020-2026

1. Denumirea autorului și după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Programul Național de Dezvoltarea Sectorului de Lapte în Republica Moldova (în continuare – PNDSL) a fost elaborat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>Elaborarea prezentului Program este impusă de prevederile Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020 (Obiectivul general nr. 1. Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin restructurarea și modernizarea pieței și Obiectivul general nr. 3. Îmbunătățirea nivelului de muncă și de trai în mediul rural). Implementarea Programului Național va crea condițiile necesare pentru dezvoltarea durabilă a Sectorului de Lapte în Republica Moldova.</p> <p>Obiectivul general al programului prevede înființarea de exploatații competitive și re tehnologizarea celor existente prin atragerea investițiilor și folosirea fondurilor structurale în domeniul creșterii animalelor. Ameliorării efectivelor de animale prin aplicarea celor mai noi metode de selecție și reproducție, precum și achiziționarea de animale din rase perfecționate și adaptabile condițiilor climatice din țara noastră, astfel încât să se îmbunătățească calitatea producțiilor de origine animală, pentru a corespunde normelor europene. Realizarea tuturor acțiunilor planificate va contribui la atingerea obiectivului general a Programului de sector, cu următoarele rezultate către anul 2026:</p> <ul style="list-style-type: none">- Elaborarea și armonizarea la exigențele UE a actelor legislative și normative ce țin de promovarea politicii statului în domeniile de producere, achiziție și prelucrare a laptelui - materie primă, de politică fiscală la atragerea investițiilor în dezvoltarea sectorului de producere și procesare a laptelui.- Redirecționarea efectivelor de bovine din gospodăriile casnice în fermele amplasate în extravilan și majorarea efectivului de vaci în fermele de producere a laptelui de la 5,1 mii de capete în anul 2020 până la circa 29 mii capete către anul 2026.- Sporirea producției de carne de bovină, ca produs secundar obținut de la sectorul lapte, până la 40%.- Construcția fermelor noi de lapte de diverse capacități, inclusiv de familie, și modernizarea celor existente, completarea lor cu animale cu un potențial înalt de productivitate (către anul 2026 nu mai puțin de 150 de ferme).- Ameliorarea genetică a efectivelor de animale, prin implementarea tehnologiilor performante de colectare a materialului seminal și embrionilor, de reproducere prin metodele de însămânțare artificială și transferului de embrioni la taurinele reproducătoare.- Modernizarea întreprinderilor de procesare a laptelui cu utilizarea tehnologiilor cu consum redus de energie și lărgirea sortimentului de produse lactate.
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
Prezentul proiect nu transpune legislația Uniunii Europene și nu asumă angajamente în

baza acordurilor bilaterale cu Uniunea Europeană.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Actele normative existente care reglementează domeniul vizat sunt:

- a) Legea nr. 371/1995 privind selecția și reproducția în zootehnie;
- b) Legea nr. 412/1999 zootehniei;
- c) Legea nr. 221 din 19.10.2007 privind activitatea sanitar-veterinară;
- d) Legea nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;
- e) Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor;
- f) Hotărârea Guvernului nr. 1275/2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția animalelor de fermă;
- g) Hotărârea Guvernului nr. 1459/2016 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză și evaluare calitativă a laptelui și a produselor lactate;
- h) Hotărârea Guvernului nr. 400/2015 cu privire la modul de administrare a contingentului tarifar la importul în vrac a laptelui;
- i) Hotărârea Guvernului nr. 711/2014 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind stabilirea condițiilor de sănătate animal și sănătate publică și de certificare sanitar-veterinară a importurilor de lapte crud, a produselor lactate, a colostrului și a produselor pe bază de colostru destinate consumului uman;
- j) Hotărârea Guvernului Nr. 158/2019 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru lapte și produsele lactate;
- k) Hotărârea Guvernului nr. 435/2010 privind aprobarea Regulilor specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală;
- l) Ghidul Național de bune practici de igienă pentru producerea și colectarea laptelui de vacă – materie primă. Totodată, Regulamentul de subvenționare a producătorilor agricoli stabilește măsuri de sprijin din partea statului a dezvoltării fermelor zootehnice, dar și de ameliorare a valorii genetice a efectivelor de animale. În același timp, oferirea sprijinului din partea statului impune existența unui document de planificare strategică, care ar argumenta direcțiile de utilizare a mijloacelor financiare și necesitatea intervenției statului în domeniul vizat.

5. Fundamentarea economico-financiară

Activitățile prevăzute în PNDSL vor fi realizate în limitele resurselor financiare alocate în bugetele anuale ale instituțiilor implicate în realizarea programului, care vor fi planificate corespunzător. Totuși, pentru unele activități majore cele care implică, bunăoară, crearea infrastructurii, forță de muncă suplimentară, achiziții de echipament sau crearea sistemelor informaționale vor fi necesare costuri suplimentare care vor fi acoperite prin atragerea investițiilor a partenerilor externi.

Pentru implementarea Programului este necesar de investit în sectorul zootehnic. Potrivit calculelor efectuate, costul total pentru implementarea obiective specifice se estimează la 349.163 mil. lei pentru o perioadă de 3 ani – 2020-2022, dintre care 236,05 mil. lei din bugetul de stat și 113,113 mil. lei din alte surse.

Impactul economic se reflectă prin:

- dezvoltarea sectorului zootehnic, în special a ramurii creșterii bovinelor, în vederea creșterii cantitative și calitative a produselor animaliere, a valorificării resurselor vegetale și a creșterii numărului de exploatații viabile și eficiente;
- integrarea procesatorilor cu producătorii de lapte și garantarea de către procesatori a pieței de desfacere a laptelui – materie primă;
 - sprijinirea veniturilor crescătorilor de bovine pentru stabilizarea și îmbunătățirea situației economice a acestora și a statului;
 - îmbunătățirea activității de marketing și diversificarea gamei sortimentale a produselor;
- promovarea progresului tehnic, optimizarea alocării resurselor, creșterea producției de lapte.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

În rezultatul aprobării prezentului Program nu vor fi abrogate sau modificate alte acte normative, care reglementează activitățile din sectorul de producer și procesare a laptelui.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În temeiul prevederilor art. 32 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Programul urmează a fi expediat spre avizare în adresa Ministerului Economiei și Infrastructurii, Ministerului Finanțelor, Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Agenția de Intervenție și Plăți în Agricultură, Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară.

Concomitent, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Regulamentului cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 967/2016, proiectul hotărârii de Guvern a fost plasat, în modul stabilit, pe pagina web oficială a Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului compartimentul „Transparența Decizională”, rubrica „Anunțurile privind inițierea elaborării deciziei” și „Anunțurile privind organizarea consultării publice”, precum și pe platforma guvernamentală <https://particip.gov.md>.

8. Constatările expertizei anticorupție

Documentele de politici de acest tip nu necesită efectuarea expertizei anticorupție

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Documentele de politici de acest tip nu necesită expertiză de compatibilitate

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul Programului urmează a fi supus expertizei juridice, care va fi efectuată de

către Ministerul Justiției.

11. Constatările altor expertize

Alte expertize nu au fost efectuate.

Ministru

Ion PERJU

Ex. Viorica Turcanu
022 204 568
turcanu.viorica@madrm.gov.md

MD-2005 mun.Chișinău, str. Constantin Tănase, 9
Tel. 20 45 81; Fax 22 07 48, E-mail: madrm@madrm.gov.md, WEB: www.madrm.gov.md

Nr. 20-06/3222 din 21.04.2020

La nr _____ din _____

Cancelaria de Stat

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în temeiul pct.179 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, solicită înregistrarea proiectului Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Lapte în Republica Moldova 2020-2026, în lista proiectelor care urmează a fi examinate în cadrul ședinței Secretarilor Generali de Stat.

CERERE
privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat
a proiectelor de acte ale Guvernului

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Lapte în Republica Moldova 2020-2026
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
3.	Justificarea depunerii cererii	Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	1. Ministerul Finanțelor; 2. Ministerul Justiției; 3. Ministerul Economiei și Infrastructurii; 4. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; 5. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură; 6. Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară;

		7. Consiliul Concurenței; 8. Agenția de Investiții.
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile
6.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Viorica Țurcanu, consultant superior Direcția politici de producție, procesare și reglementare a calității produselor de origine animalieră, Tel: 022 204 568, mail: viorica.turcanu@madrm.gov.md
7.	Anexe	1. Proiectul Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Lapte în Republica Moldova 2020-2026; 2. Nota informativă.
8.	Data și ora depunerii cererii	
9.	Semnătura	

Ministru

Ion PERJU

*Ex: Viorica Țurcanu
Tel: 022 204 568*